

Nr 37

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340), m. m.; given Stockholms slott den 30 december 1954.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till *dels* förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340), *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1949 (nr 341) om explosiva varor.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Hedlund

Propositionens huvudsakliga innehåll

Från vapenförordningens tillämpningsområde skall enligt propositionen undantagas kulammunition till jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 mm.

Vidare föreslås i propositionen en decentralisering av vapenärendena till polismyndigheterna. Sålunda skall det enligt förslaget ankomma på polismyndigheterna att handlägga — förutom såsom f. n. ansökningar om tillstånd att inneha hagelgevär och rätt att förvärva ammunition — jämväl ansökningar om tillstånd att inneha andra skjutvapen samt ärenden om återkallelse av tillstånd och angående inlösen av vapen. Länsvapenregistren föreslås skola slopas utom såvitt angår ärenden rörande handel med skjutvapen. I Stockholm skall dock såsom hittills vapenärenden handläggas av överståthållarämbetet.

Förslaget avser därjämte att bereda lättnader för svenska, danska, finska och norska medborgare i gällande bestämmelser om införsel av jakt- och tävlingsvapen med tillhörande ammunition.

Förslag

till

Förordning

om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340).

Härigenom förordnas, *dels* att 2 och 3 §§, 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 14—17 §§, 18 § 1 mom., 20, 27—29 §§, 35 § 1 mom., 36 § 7 mom., 39 och 40 §§ samt 41 § 2 mom. vapenförordningen den 10 juni 1949¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att i samma förordning skall införas en ny paragraf, betecknad 2 a §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse:)

2 §.

Med ammunition — — — — — nu sagts.

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller.

Utöver vad — — — — — och giftstadgan.

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller, *ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter.*

2 a §.

Med hemvist förstås i denna förordning kyrkobokföringsorten eller beträffande den, som icke är här i riket kyrkobokförd, den ort, där han är bosatt.

3 §.

Där ej annat föranledes av bestämmelserna i 6, 9, 29 eller 31 §, må skjutvapen innehavas allenast av den som enligt denna förordning eller på grund av kungörelsen den 26 juli 1927 (nr 338) med vissa bestäm-

3 §.

Där ej annat föranledes av bestämmelserna i 6, 9, 29, 31 eller 35 §, må skjutvapen innehavas allenast av den som enligt denna förordning eller på grund av kungörelsen den 26 juli 1927 (nr 338) med vissa be-

¹ Senaste lydelse av 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 17 § samt 41 § 2 mom., se SFS 1952: 291 och av 18 § 1 mom., se SFS 1951: 292.

(Nuvarande lydelse:)

melser angående skjutvapen och ammunition eller vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (nr 315) erhållit tillstånd att förvärva, innehava eller införa vapnet eller som enligt någon av sistnämnda båda författningar deklarerat vapnet och erhållit föreskrivet bevis därom (deklarationsbevis).

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att *hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, eller, om han är bosatt utom Stockholm och ansökningen avser hagelgevär, hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist*, söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stadgats skall ock gälla, där annan än den som yrkesmässigt tillverkar skjutvapen själv vill förfärdiga sådant vapen.

Ansökan beträffande — — — — — ägde rum.

Angående skyldighet — — — — — i 19 §.

7 §.

Ansökan om — — — — — sökanden innehar.

Är fråga — — — — — rörande vapnet.

Ansökningen ingives i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten; *dock må den som tillhör den nomadiserande lappbe-*

(Föreslagen lydelse:)

stämmelser angående skjutvapen och ammunition eller vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (nr 315) erhållit tillstånd att förvärva, innehava eller införa vapnet eller som enligt någon av sistnämnda båda författningar deklarerat vapnet och erhållit föreskrivet bevis därom (deklarationsbevis).

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att *hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist, eller, om han har sitt hemvist i Stockholm, hos överståthållarämbetet* söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stadgats skall ock gälla, där annan än den som yrkesmässigt tillverkar skjutvapen själv vill förfärdiga sådant vapen.

7 §.

Ansökningen ingives i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

folkningen i stället ingiva ansökningen till lappfogden.

Myndighet som mottagit ansökningen skall, där ej myndigheten själv har att pröva densamma, insända den jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

8 §.

2 mom. Där länsstyrelsen eller, om tillstånd meddelas av polismyndighet, denna myndighet i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

Den som — — — — — meddelat tillståndet.

14 §.

Länsstyrelse må återkalla tillstånd att innehava skjutvapen eller, där fråga är om deklarerat vapen, meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet, därest innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med att innehava skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att innehava sådant vapen eller då eljest skälig anledning förekommer därtill. *Har vederbörande sitt hemvist inom annan länsstyrelses område, skall denna länsstyrelse underrättas om återkallelsen eller förbudet.*

15 §.

Där tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, åligger det efter anmaning innehavaren att till myndighet som i 7 § tredje stycket sägs

8 §.

2 mom. Där den tillståndsbeviljande myndigheten i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

14 §.

Myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses må återkalla tillstånd att innehava skjutvapen eller, där fråga är om deklarerat vapen, meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet, därest innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med att innehava skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att innehava sådant vapen eller då eljest skälig anledning förekommer därtill.

15 §.

Där tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, åligger det efter anmaning innehavaren att till myndighet som i 5 § 1 mom. första styc-

(Nuvarande lydelse:)

eller till den, som myndigheten bestämmer, ofördröjligen avlämna vapnet jämte till detsamma hörande ammunition, så ock tillstånds- eller deklara-tionsbeviset rörande vapnet. Det åligger den, till vilken vapnet och ammunitionen sålunda överlämnats, att förvara egendomen på betryggande sätt.

16 §.

Vapen och ammunition, som avlämnats efter vad i 15 § sägs, skola, sedan beslutet om återkallelsen eller förbudet vunnit laga kraft, av kronan inlösas, såvida ej egendomen jämlikt 36 § förklaras förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet eller inom den längre tid *länsstyrelsen* i särskilt fall bestämmer hos *myndighet* som i 7 § tredje stycket sägs styrker, att egendomen överlåtits till någon som äger innehava densamma eller att egendomen eljest tillhör annan än innehavaren och ägaren själv är berättigad att innehava densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Länsstyrelsen fastställer det värde, efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleda, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition.

Innan *länsstyrelsen* företager värdering som nu sagts, skall *länsstyrelsen* lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styrka egendomens värde. Sedan det-

(Föreslagen lydelse:)

ket avses eller till den, som myndigheten bestämmer, ofördröjligen avlämna vapnet jämte till detsamma hörande ammunition, så ock tillstånds- eller deklara-tionsbeviset rörande vapnet. Det åligger den, till vilken vapnet och ammunitionen sålunda överlämnats, att förvara egendomen på betryggande sätt.

16 §.

Vapen och ammunition, som avlämnats efter vad i 15 § sägs, skola, sedan beslutet om återkallelsen eller förbudet vunnit laga kraft, av kronan inlösas, såvida ej egendomen jämlikt 36 § förklaras förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet eller inom den längre tid *myndighet*, som *meddelat beslutet om återkallelse*, i särskilt fall bestämmer hos *myndigheten* styrker, att egendomen överlåtits till någon som äger innehava densamma eller att egendomen eljest tillhör annan än innehavaren och ägaren själv är berättigad att innehava densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Myndigheten fastställer det värde, efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleda, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition.

Innan *myndigheten* företager värdering som nu sagts, skall *myndigheten* lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styr-

(Nuvarande lydelse:)

ta fastställts, skall lösensumman genom *länsstyrelsens* försorg utbetalas till egendomens ägare.

Med vapen — — — — — särskilt föreskrivet.

För värdering som i andra stycket sägs må *länsstyrelsen* anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person. Åt enskild person, som biträtt vid värderingen, äger *länsstyrelsen* av statsmedel *utbetala* skäligen ersättning.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej sist inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid *länsstyrelsen* eller, där *avslagsbeslutet* meddelats av *polismyndighet*, denna *myndighet* i särskilt fall bestämmer hos *myndighet* som i 7 § tredje stycket sägs eller hos den, som sistnämnda *myndighet* bestämmer, styrker, att egendomen överlåts till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

18 §.

1 mom. Den som — — — — —

Återlämnas ej vapnet och är ej fråga om fall som avses i 37 §, skall *polismyndigheten* skyndsamt underätta *länsstyrelsen* om omhändertagandet. Beslutar *länsstyrelsen* ej återkallelse eller förbud enligt vad i 14 § sägs, skall vapnet återställas.

(Föreslagen lydelse:)

ka egendomens värde. Sedan detta fastställts, skall lösensumman genom *myndighetens* försorg utbetalas till egendomens ägare.

För värdering som i andra stycket sägs må *myndigheten* anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person. Enskild person, som biträtt vid värderingen, äger av statsmedel *åtnjuta* skäligen ersättning.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej sist inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid *den myndighet*, vilken meddelat *avslagsbeslutet*, i särskilt fall bestämmer hos *myndigheten* styrker, att egendomen överlåts till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

18 §.

innehava vapnet.

Återlämnas ej vapnet och är ej fråga om fall som avses i 37 § skall *anmälan* om omhändertagandet skyndsamt göras till *myndighet* som i 5 § 1 mom. första stycket avses. Beslutar *myndigheten* ej återkallelse eller förbud enligt vad i 14 § sägs, skall vapnet återställas.

(Nuvarande lydelse:)

20 §.

Där tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, må efter ansökan hos *den myndighet, som utfärdat detsamma*, nytt bevis utfärdas. Ansökan skall, där beviset förstörts eller förkommit, innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till *den myndighet, som utfärdat detsamma*.

27 §.

Tillstånd att förvärva ammunition må *i Stockholm av överståthållarämbetet och i övriga delar av riket av polismyndigheten* återkallas, därest tillståndshavaren utan att vara berättigad därtill överlåtit eller eljest missbrukat ammunition, som han förvärvat på grund av tillståndet, eller eljest skäligen anledning förekommer därtill.

Har tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, må *länsstyrelsen* jämväl återkalla för vapeninnehavaren utfärdat tillstånd rörande ammunition till vapnet.

Därest återkallelse — — — — återställa tillståndsbeviset.

28 §.

Vill någon — — — — föreskrivna villkoren.

Tillstånd må meddelas endast för viss tid, högst fem år. I beslutet skall angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen må bedrivas.

(Föreslagen lydelse:)

20 §.

Där tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, må efter ansökan hos *myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses* nytt bevis utfärdas. Ansökan skall, där beviset förstörts eller förkommit, innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till *myndigheten*.

27 §.

Tillstånd att förvärva ammunition må *av myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses* återkallas, därest tillståndshavaren utan att vara berättigad därtill överlåtit eller eljest missbrukat ammunition, som han förvärvat på grund av tillståndet, eller eljest skäligen anledning förekommer därtill.

Har tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, må *myndigheten* jämväl återkalla för vapeninnehavaren utfärdat tillstånd rörande ammunition till vapnet.

28 §.

I beslut om tillstånd skall angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen må bedrivas.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Har tillståndshavare — — — — — eller vikarie.

Över meddelat — — — — — bevis utfärdas.

29 §.

29 §.

Tillstånd att — — — — — tillståndet avser.

Förvärv av — — — — — och beteckning.

Över rekvisitioner — — — — — anteckningen gjordes.

Vill den som erhållit tillstånd att idka handel med skjutvapen förvärva vapen som tillståndet avser av annan än den, som är berättigad att tillverka eller idka handel med sådan vara, skall han tillika göra anmälan därom hos polismyndigheten i den ort, där han utövar sin rörelse. I Stockholm skall anmälan dock göras hos överståthållarämbetet. Anmälan skall innehålla uppgift om överlåtarens namn och hemvist, det vapen överlåtelsen avser, den myndighet, som utfärdat det av överlåtaren åberopade tillstånds- eller deklara- tionsbeviset rörande vapnet, samt bevisets nummer och dagen för dess utfärdande. Om överlåtelsen skall *polismyndigheten underrätta länsstyrelsen i det län, där överlåtaren har sitt hemvist.*

Vill den som erhållit tillstånd att idka handel med skjutvapen förvärva vapen som tillståndet avser av annan än den, som är berättigad att tillverka eller idka handel med sådan vara, skall han tillika göra anmälan därom hos polismyndigheten i den ort, där han utövar sin rörelse. I Stockholm skall anmälan dock göras hos överståthållarämbetet. Anmälan skall innehålla uppgift om överlåtarens namn och hemvist, det vapen överlåtelsen avser, den myndighet, som utfärdat det av överlåtaren åberopade tillstånds- eller deklara- tionsbeviset rörande vapnet, samt bevisets nummer och dagen för dess utfär- dande. Om överlåtelsen skall *myndighet, hos vilken anmälan gjorts, underrätta polismyndigheten i den ort, där överlåtaren har sitt hemvist, eller, om han har sitt hemvist i Stock- holm, överståthållarämbetet.*

35 §.

35 §.

1 mom. Utan tillstånd — — — — — explosiva varor.

Tillstånd till — — — — — sitt säte.

Avser ansökan — — — — — till prövning.

Beträffande tillstånd — — — — — delar gälla.

Utan hinder av vad ovan stadgats må, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av generaltullstyrelsen, svenska, danska, finska och norska medborgare till riket från Danmark, Finland eller Norge för till-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

fällig användning härstädes vid jakt eller tävling införa sedvanliga jakt- och tävlingsskjutvapen jämte tillhörande ammunition mot avgivande, vid tullklarering, av skriftlig deklARATION ÄVEN SOM FÖRETEENDE AV TILLSTÅNDS- eller ANMÄLNINGSBEVIS, som i hemlandet må erfordras för rätt att innehava vapnen, eller ock bevis av hemlandsmyndighet att för sådan rätt ej kräves tillstånd eller anmälan.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Rörande innehavet skall vad förut i denna förordning är stadgat om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Vapen och ammunition, som införts jämligt femte stycket, må under högst tre månader från införseldagen innehavas av den, som infört egendomen, utan att särskilt tillstånd därtill erfordras. Rörande innehavet i fall som i detta stycke sägs skall vad förut i denna förordning är stadgat om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

Utän hinder — — — — inom riket.

36 §.

7 mom. Dömes någon för förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta länsstyrelsen i det län, där den dömden har sitt hemvist, eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon

36 §.

7 mom. Dömes någon för förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon

(Nuvarande lydelse:)

som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

39 §.

Hos länsstyrelse, så ock hos polismyndighet i annan ort än Stockholm skall, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen utfärdar, föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i denna förordning.

40 §.

Polismyndighets beslut må överklagas hos länsstyrelsen *sist å trettionde dagen efter det klaganden erhöll del av beslutet.*

Över länsstyrelsens beslut i ärenden, som avses i 14, 16, 27, 28 eller 30 §, må klagan föras hos Konungen genom besvär, som skola hava inkommit till inrikesdepartementet *inom tid som i första stycket sägs.*

Talan mot — — — — — ej föras.

Polismyndighets och — — — — — annorlunda förordnas.

41 §.

2 mom. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst.

(Föreslagen lydelse:)

gon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

39 §.

Hos myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket sägs skall föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i denna förordning.

Hos länsstyrelse skall föras särskilt register rörande ärenden om handel med skjutvapen.

Närmare föreskrifter angående registrens förande utfärdar Konungen.

40 §.

Polismyndighets beslut må överklagas hos länsstyrelsen.

Över länsstyrelsens beslut i ärenden, som avses i 14, 16, 27, 28 eller 30 §, må klagan föras hos Konungen genom besvär, *vilka skola ingivas till inrikesdepartementet.*

41 §.

2 mom. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd med-

(Nuvarande lydelse:)

Tillstånd meddelas, efter polischefens och civilförsvarschefens hörande, av länsstyrelsen i det län, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat.

(Föreslagen lydelse:)

delas, i förekommande fall efter polischefens och civilförsvarschefens hörande, av polismyndigheten i den ort, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat, dock att i Stockholm tillstånd meddelas av överståthållarämbetet.

Vad i — — — — — övnings- eller tävlingsskjutning.

Vid tillstånd — — — — — finnas erforderliga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1949 (nr 341)
om explosiva varor.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 10 juni 1949 om explosiva varor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

Denna förordning — — — förordnad person.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i vapenförordningen, samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i vapenförordningen, samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar *ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter* skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
30 december 1954.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, försvars- och finansdepartementen samt t. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Nordenstam, anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, fråga om *vissa ändringar i vapenförordningen* samt anför därvid följande.

Den 18 april 1953 avgav statens organisationsnämnd en promemoria med förslag till vissa ändringar i vapenförordningen jämte därtill hörande anvisningar. Vidare överlämnade svenska gruppen av nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. med skrivelse den 10 juli 1953 *dels* protokoll från presidiesammanträde inom kommittén den 9 juni 1953, utvisande att presidiet beslutat att å kommitténs vägnar framlägga vissa förslag till lättnader i tullhänseende enligt protokollet närslutna promemorior, *dels ock*, såvitt nu är i fråga, en promemoria med förslag till lättnader beträffande in- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen inklusive ammunition för användning under tillfällig vistelse i annat nordiskt land.

Över organisationsnämndens och kommitténs promemorior har efter remiss yttranden avgivits av chefen för försvarsstaben, arméförvaltningen, statens kriminaltekniska anstalt, statspolisintendenten, statskontoret, statistiska centralbyrån, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Jämtlands och Norrbottens län, centralförbundet för befälsutbildning, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfiskaler, skytteförbundens överstyrelse, svenska jägareförbundet, svenska pistolskytteförbundet, svenska sportskytteförbundet och Sveriges vapenhandlareförening. Vidare har efter remiss yttranden avgivits över organisationsnämndens promemoria av medicinalstyrelsen och över kommitténs promemoria av generaltullstyrelsen, statens handels- och industrikommission samt föreningen Norden.

Vid flera av de nämnda yttrandena har fogats utlåtanden av samman-

slutningar eller underordnade myndigheter eller tjänstemän. Sålunda har insänts av överståthållarämbetet yttranden från polismästaren och kriminalpolisintendenten i Stockholm, av länsstyrelsen i Stockholms län yttrande från länets avdelning av föreningen Sveriges landsfiskaler, av länsstyrelsen i Södermanlands län yttranden från poliskammaren i Eskilstuna, landsfiskalerna i Rönö, Trosa, Strängnäs, Rekarne, Vingåkers, Valla och Villåtinge distrikt samt från länets jaktvårdsförening, av länsstyrelsen i Östergötlands län yttranden från poliskammaren i Norrköping och länsavdelningen av föreningen Sveriges landsfiskaler, av länsstyrelsen i Kronobergs län yttranden från landsfogden i länet, länsavdelningen av föreningen Sveriges landsfiskaler och länets jaktvårdsförening, av länsstyrelsen i Malmöhus län yttranden från poliskamrarna i Malmö och Hälsingborg, föreningen Malmöhus läns landsfiskaler och Skånska jägarsällskapet, av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län yttranden från landsfogden i länet, poliskammaren i Göteborg och länets jaktvårdsförening, av länsstyrelsen i Värmlands län yttranden från landsfogden i länet, landsfiskalen i Charlottenbergs distrikt, länsavdelningen av föreningen Sveriges landsfiskaler och förste provinsialläkaren i länet, av länsstyrelsen i Älvsborgs län yttranden från poliskammaren i Borås och landsfogden i länet, av länsstyrelsen i Jämtlands län yttranden från polischefen i Östersund och länsföreningen av föreningen Sveriges landsfiskaler, av länsstyrelsen i Norrbottens län yttranden från landsfogden i länet, polischefen i Luleå och landsfiskalerna i Gällivare, Nederluleå och Övertorneå distrikt samt av generaltullstyrelsen yttranden från tulldirektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö, tullkamrarna i Hälsingborg, Strömstad, Östersund och Haparanda ävensom gränstullkammaren i Karlstad.

Jag anhåller nu att få upptaga de i promemoriorna berörda spörsmålen till närmare behandling. Jag kommer därvid först att behandla organisationsnämndens förslag för att därefter övergå till de av kommittén framlagda förslagen.

Vapenförordningens tillämpningsområde

Gällande bestämmelser

För rätt att inneha skjutvapen kräves enligt *vapenförordningen den 10 juni 1949* i allmänhet att tillstånd erhållits att förvärva, inneha eller införa vapnet eller att detsamma på grund av äldre bestämmelser deklarerats i särskild ordning. Skjutvapen får ej heller överlåtas eller upplåtas till annan än den som på grund av tillstånd äger inneha vapnet. Visst undantag göres för utlåning på kortare tid, högst två veckor.

För rätt att förvärva ammunition fordras likaledes i allmänhet att särskilt tillstånd erhållits.

1 § i förordningen innehåller en definition av begreppet skjutvapen. Vidare uppräknas där de skjutvapen som skall vara undantagna från förordningens tillämpning. Sålunda sägs, att bestämmelserna i förordningen ej gäller skjutvapen, som gjorts varaktigt obrukbara, eller andra för framladdning avsedda skjutvapen än sådana, som ingår i krigsmaktens utrustning och med dem likartade, ej heller skjutvapen för slakt, signalgivning, livräddning eller dylikt, startpistoler eller sådana luft- eller fjäderbössor eller luft- eller fjäderpistoler, som är avsedda för målskjutning.

I 2 § definieras begreppet ammunition. Därmed förstås dels patroner och projektiler, avsedda för sådana handvapen, å vilka förordningen äger tillämpning, vare sig projektilerna är massiva eller fyllda med sprängämne eller annat ämne, dels ock tändhattar och andra tändmedel, avsedda för ammunition som nyss nämnts. Från förordningens tillämpning undantages emellertid hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller.

Jämlikt 8 § 1 mom. må tillstånd att inneha skjutvapen meddelas endast enskild person, som finnes vara i behov av vapnet samt skäligen kan antagas ej komma att missbruka detsamma. Är det fråga om pistol eller annat dylikt fickvapen, må tillstånd ej meddelas, med mindre synnerliga skäl föreligger. Utan hinder av bestämmelsen att tillstånd får meddelas endast enskild person må enligt 9 § tillstånd beviljas bl. a. skytteförbund och skytteföreningar tillhörande det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet. För övning eller tävling må därefter sammanslutningen på vissa närmare angivna villkor utlåna skjutvapen till medlem. Vapen som innehas av i 9 § omnämnda sammanslutningar må icke förvaras i skyttepaviljong eller annan liknande lokal, med mindre polismyndigheten i den ort, där lokalen är belägen, godkänt densamma.

I detta sammanhang må anmärkas en undantagsbestämmelse i 41 § 3 mom., enligt vilken skjutvapen må — utan hinder av föreskrifterna om tillstånd — överlåtas eller upplåtas från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom.

Tillstånd att förvärva ammunition må beviljas allenast den som äger inneha sådant skjutvapen, för vilket ammunitionen är avsedd, och tillstånd gäller i regel ett år från dagen för dess meddelande. Jämlikt 23 § må tillstånd att förvärva ammunition meddelas endast enskild person, som finnes vara i behov av ammunitionen samt skäligen kan anlagas ej komma att missbruka densamma. Tillstånd må dock jämväl beviljas sammanslutning som avses i 9 § och sådan sammanslutning må till sina medlemmar eller till medlem av annan dylik sammanslutning överlåta ammunition att förbrukas vid övnings- eller tävlingskjutning, som äger rum under sammanslutningens kontroll.

Vidare må nämnas, att Kungl. Maj:t den 25 november 1949 fastställt

särskilda föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen.

Statens organisationsnämnd

I sin promemoria tar organisationsnämnden först upp frågan om vidgade undantag från vapenförordningens tillämpning.

Vad angår skjutvapen behandlar nämnden först spørsmålet om licensfrihet för hagelgevär och anför därvid — efter att ha berört frågans tidigare behandling — att tillräcklig anledning att förorda licensfrihet för detta slag av vapen knappast torde föreligga. Med hänsyn till det alltmer utbredda utövändet av jakt och nedgången av viltbeståndet anser nämnden redan ur rent jaktliga synpunkter, att den kontroll och hämmande faktor, som nuvarande tillståndstvång innebär, ej bör avlägsnas.

Däremot föreslår nämnden, att organisationerna inom det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet skall äga att utan tillstånd till låns mottaga armégevär från kronans tygförråd. Härom heter det i promemorian.

Den uppmjukning som här ifrågasättes, gäller de armégevär, som skytteförbunden och skytteföreningarna inom det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet till låns mottaga från försvarsväsendets tygförråd. Ett stort antal av de gevär, som skytteföreningarna i riket disponera för upplåtelse till sina medlemmar vid övningar och tävlingar, utgöres av dylika ur kronans förråd lånade vapen. Den tillståndsprövning, som dessa lån nu underkastas, torde endast vara av rent formell natur. Ur säkerhets- och kontrollsynpunkt vill hinder ej synas föreligga att slopa tillståndstvånget vid dessa upplåtelser. Ifrågavarande vapen äro omsorgsfullt bokförda vid kronans förråd och kunna givetvis såsom blott utlånade återfordras, om så skulle påkallas. Den frivilliga skytterörelsen är vidare statsunderstödd och statskontrollerad samt ledes av pålitliga och ansvarskännande medborgare.

I fråga om ammunition föreslår organisationsnämnden att från licenstvång skall frigöras kulammunition för jaktstudsare med 6,5 mm kaliber och därutöver.

Nämnden uttalar härom till en början, att licenstvånget tvivelsutan innebär vissa olägenheter och utgifter för den enskilde. Efter att ha redogjort för den tidigare behandlingen av frågan om upphävande av licenstvånget — därvid såsom skäl för licenstvångets bibehållande särskilt framhållits, att det med hänsyn till jaktstudsarnas farlighetsgrad icke kunde vara tillrädligt att låta envar, som vore berättigad att inneha kulgevär för jaktändamål, fritt anskaffa obegränsade mängder ammunition till detsamma — anför nämnden följande.

Vid ett bedömande av nu omhandlade spørsmål må till en början framhållas, att ammunition till hagelgevär alltsedan 1922 års förordning varit undantagen från tillståndstvång. Vidare bör beaktas, att enligt 21 § 2 mom. vapenförordningen må deltagare i jakt för begagnande under jakten till annan deltagare fritt överlåta ammunition ävensom vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen upplåtaren till låntagaren utan att licens erfordras över-

lämna ammunition till det utlånade vapnet. Någon större svårighet för en person, som tilläventyrs fått avslag å sin ansökan om ammunitionsförvärv, att genom förmedling av vänner och bekanta ändock få tillgång till ammunition, torde på grund härav — i synnerhet som ju ansökningar om ammunitionsförvärv normalt böra beviljas — icke föreligga. Det vill även synas inkonsekvent, att en tillfällig vapenlåntagare medges fritt förvärv av ammunition, under det att denna rätt ej tillerkännes en person, som efter vederbörlig prövning befunnits lämplig att inneha jaktvapen. Tages jämväl hänsyn till de lättnader i avseende å förvärv av jaktammunition, som nya vapenförordningen i förhållande till tidigare bestämmelser innefattar — såsom utsträckning av licensens allmänna giltighetstid till ett år, rätt till successivt uttagande av beviljad kvantitet samt en liberalare tillståndsgivning överhuvud — kan det med fog ifrågasättas, om licenstvånget i denna del bör bibehållas. Härför skulle blott tala faran för vissa fall av missbruk vid ett frisläppande. Det må visserligen äga sin riktighet, att den omständigheten att en person en gång prövats lämplig att inneha skjutvapen, ej innefattar någon absolut garanti för att han även i fortsättningen kommer att besitta de erforderliga kvalifikationerna. I de förhållandevis fåtaliga fall, där missbruk av vapen konstaterats eller kan befaras, synes emellertid ingripande i första hand böra ske i den form, att rätten att inneha vapen fråntages vederbörande. Att låta reaktionen från myndigheternas sida bestå i enbart ett avslag å ansökan om ammunitionsförvärv synes däremot skäligen verkningslöst.

Hinder ur jaktvårdssynpunkt att från licenstvång lösgöra studsarammunition från och med 6,5 mm och därutöver synes ej böra möta; härigenom skulle t. ex. ammunition till studsartyperna med kaliber 6,5, 7,62, 8 och 9,3 mm fritt kunna förvärfvas. Vad 6,5 mm jaktstudsare beträffar torde prövningen vid meddelande av tillstånd till innehav av denna vapentyp städse ha varit mycket restriktiv, varför i allmänhet blott särskilt kvalificerade jägare inneha sådana vapen.

I den händelse frisläppandet av jaktammunitionen kunde komma att medföra en intensifiering och ett underlättande av inskjutning och övnings-skjutning med älgstudsare i anslutning till den årliga älgjakten, skulle detta bidra till att i sin mån tillgodose ett befogat önskemål.

Kuljaktvapnens allmänna farlighetsgrad — särskilt med avseende å tänkbart illegalt bruk i orostider — torde ej kunna tillmätas så stor vikt som de rent jaktliga faktorerna. Det må, såvitt angår befarad illegal användning, tillika framhållas, att väsentligt ändrade förhållanden inträtt sedan kontrollen över vapeninnehav infördes mot slutet av första världskriget. De väpnade styrkornas handvapenutrustning var då en helt annan än nu, när kulsprutepistoler och automatgevär få svara för den huvudsakliga eldkraften. Den omständigheten att ett ganska begränsat parti 6,5 mm Huskvarna jaktstudsare, vartill den vanliga armégevärsammunitionen lär passa, på sin tid tillförts marknaden, synes ej heller behöva för- anleda till ändrat bedömande av förevarande fråga.

Med hänsyn till det ovan anförda synes jaktammunitionen kunna lös- göras från licenstvång. Undantag bör dock göras för ammunition till *dels* de militärgevär, vilka enligt 4 § fjärde st. jaktstadgan i vissa fall må be- gagnas vid jakt (Remingtongevär nr 1867/89 vid all slags jakt och militär- gevär i övrigt vid jakt å säl eller varg under vissa förhållanden), *dels* ock pistoler vid grytjakt å räv eller grävling.

Beträffande ammunition till s. k. salongsgevär anför nämnden följande.

Det kan vidare ifrågasättas, om ej ytterligare ett undantag från licensfrihet bör göras. Här åsyftas ammunition till de s. k. salongsgevären (5,6 å 6 mm eller kal. 22). Tidigare var tillståndsgivningen beträffande denna vapentyp tämligen liberal och ett stort antal innehavare av sådana vapen torde för närvarande finnas i vårt land. Under senaste årtionde har emellertid från ansvarigt jaktvårdshåll och jägarnas egna organisationer en alltmera kritisk inställning kommit till uttryck mot denna vapentyp. Det har gjorts gällande att vapnet, på grund av kulans relativt låga utgångshastighet och härav följande ringa anslagsenergi och starkt krokiga bana, lämpar sig illa som jaktvapen. Vidare har påtalats, att salongsgevär företrädesvis användes av ynglingar, som ofta sakna den erforderliga ansvars-känslan och de kvalifikationer i övrigt, som en god jägare bör besitta, varför vapnet ofta brukats på okynne och vållat ohägn och skadeskjutningar bland det vilda. Det har dock tillika framhållits, att vapnet i rätta händer i sin mån är ägnat att tjäna jaktvärden, enär detsamma med fördel kan användas vid efterhållande av mindre skadedjur. I några fall kan vapnet dessutom vara lämpat för jakt i egentlig mening, t. ex. vid jakt å ekorre. Med föranledande av kritiken har det i anvisningarna till 1949 års vapenförordning uttalats, att tillstånd till förvärv av salongsgevär för jakt som regel bör lämnas endast för utrotande av skadedjur. I samband härmed har utsagts, att en noggrann prövning bör ske beträffande såväl sökandens personliga kvalifikationer som hans behov av vapnet.

På grund av det nu anförda torde även ammunition till salongsgevär alltjämt böra vara underkastad licenstväng.

Slutligen anmärker nämnden, att ett frisläppande av kulammunition till jaktgevär skulle föranleda en minskning i statens stämpeluppbörd med uppskattningsvis 30 000 kronor årligen.

Remissyttrandena

Organisationsnämndens förslag tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet remissyttranden. I de tillstyrkande yttrandena understrykes önskvärdheten av att åstadkomma förenklingar i handläggningen av vapenärendena utan att likväl säkerhetssynpunkterna åsidosättes. Vissa remissinstanser hyser emellertid betänkligheter mot en uppmjukning av bestämmelserna och särskilt beträffande förslaget om frisläppande av kulammunition har delade meningar kommit till uttryck.

Vad angår vapenförordningens tillämpning å skjutvapen må nämnas, att *polis-kammaren i Borås* och *landsfiskalen i Strängnäs distrikt* förordar, att licenstvängbeträffande hagelgevär skall upphävas. Det framhålles därvid bl. a., att ingen numera kan ifrågasätta, att slätborrade jaktgevär skulle kunna få någon betydelse vid ett försök till statskupp och att licenstvängbeträffande icke har någon större betydelse ur jaktvårdssynpunkt, eftersom det inte är svårt för en sökande att skaffa intyg om jakträtt.

Landsfiskalen i Strängnäs distrikt har vidare framhållit, att vapenförordningen borde äga tillämpning å luft- eller fjäderbössor och luft- eller

fjäderpistoler så till vida, att i förordningen stadgades, att barn under viss ålder icke finge utan målsmans närvaro använda dylika vapen ute i det fria. Som motivering åberopas, att det ofta händer olyckor när barn leker med dylika vapen och att pojkar ofta gör sig skyldiga till djurplågeri genom att med sådana vapen skadeskjuta småfåglar och andra mindre djur. — Ändring i samma riktning har påyrkats av *föreningen Djurens Vänner i Göteborg* i skrivelse den 9 september 1954 till chefen för inrikesdepartementet.

Förslaget att frisläppa viss j a k t a m m u n i t i o n från licenstvång tillstyrkes eller lämnas utan erinran av bl. a. *chefen för försvarsstaben, länsstyrelserna i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Älvsborgs, Jämtlands och Norrbottens län samt föreningen Sveriges landsfiskaler*. Även jaktvårdsorganisationerna — på ett undantag när — tillstyrker uppmjukningar beträffande handeln med ammunition. Sålunda tillstyrkes förslaget av *Svenska jägareförbundet, Skånska jägarsällskapet* samt *Södermanlands och Kronobergs läns jaktvårdsföreningar*. I några yttranden ifrågasattes dock om icke gränsen för fri ammunition bör dragas på annat sätt än nämnden föreslagit.

Följande remissinstanser avstyrker organisationsnämndens ifrågavarande förslag, nämligen *länsstyrelserna i Södermanlands och Malmöhus län, landsfogden i Kronobergs län, centralpolisen i Malmö, polischefen i Luleå, föreningen Sveriges stadsfiskaler, föreningen Malmöhus läns landsfiskaler och Göteborgs och Bohus läns jaktvårdsförening*. En tveksam hållning intar *statens kriminaltekniska anstalt, statspolisintendenten, överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Sockholms län, m. fl.*

Länsstyrelsen i Södermanlands län påpekar, att på sina håll sökanden f. n. måste genom bevis om godkänd provskjutning styrka sin skjutskicklighet innan polismyndigheten tillstyrker ansökan om licens å älgstudsare eller meddelar tillstånd till inköp av ammunition för sådant vapen. Denna möjlighet till kontroll av en persons skjutskicklighet skulle bortfalla. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* hänvisar till att det på grund av studsarnas farlighetsgrad är av vikt, att ammunition till sådana vapen icke utlämnas med mindre en noggrann prövning skett av vederbörande deklarants behov och personliga kvalifikationer. *Polischefen i Luleå* anser, att ifrågavarande typer av jaktvapen i orostider kan komma till farlig illegal användning om möjlighet skulle finnas att anskaffa ammunition i större mängder. Enligt *föreningen Sveriges stadsfiskaler* finns det ett stort antal vapen i allmänhetens ägo, som icke är registrerade, och den svårighet som dessa illegala vapeninnehavare har att komma över ammunition skulle bortfalla vid förslagets genomförande, vilket icke är tilltalande vare sig ur samhällelig kontrollsynpunkt eller ur jaktvårdssynpunkt.

Statens kriminaltekniska anstalt, som finner förslaget ur säkerhetssynpunkt mindre tillfredsställande, förordar likväl fri inköpsrätt men med viss kvantitetsbegränsning. Även *statspolisintendenten* anser vissa begränsningar nödvändiga och förordar dels en viss minimiålder för inköp av dylik ammunition, exempelvis 18 år, dels ock att inköp bör få ske endast på rekvisition enligt en särskild blankett, i vilken köparens namn och adress finns angiven. Därigenom skulle möjlighet finnas att förhindra att direkt olämpliga personer, vilka kunna tänkas missbruka ammunition, kommer i besittning av den, varjämte genom de hos vapenhandlaren kvarliggande rekvisitionssedlarna viss efterkontroll skulle möjliggöras. Liknande ståndpunkt intar *överståthållarämbetet*, som rekommenderar ett rekvisitionssystem, där köparen skriftligen får bekräfta, att han innehar vapen med vederbörligt tillstånd eller eljest har legalt behov av ammunition. Enligt ämbetet bör sådana föreskrifter omfatta jämväl hagelpatroner och intagas i explosivvaruförordningen med tilläggsbestämmelser. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser, att om licenstvånget upphäves det blir nödvändigt att i annan ordning utöva kontroll över handeln med ammunition för att i relativt enkla former skapa viss garanti mot missbruk. Därvid kunde övervägas, att föreskriva skyldighet för köparen att visa upp sitt deklara-tions- eller tillståndsbevis. Liknande synpunkter framföres av *landsfiskalen i Nederluleå distrikt*.

I fråga om kalibern på den ammunition som bör vara licensfri kommer olika meningar till uttryck i remissyttrandena. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser sålunda, att det bör övervägas, om icke ammunition till jaktstudsare av 6,5 mm kaliber fortfarande bör vara licensbelagd. Då denna ammunition även passar till 6,5 mm mausergevär och sådana gevär i stor utsträckning av skytteföreningarna och hemvärnet lånas ut till medlemmarna respektive hemvärnsmännen — i båda fallen ofta helt unga personer — är det enligt länsstyrelsens uppfattning mycket som talar för att frige endast ammunition till jaktstudsare med en kaliber överstigande 6,5 mm. Ett bibehållande av licenstvånget för 6,5 mm studsarammunition skulle bli föga betungande för jägarna, då endast ett ganska begränsat antal jaktstudsare av denna kaliber torde finnas i bruk. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* — som uttalar, att ett slopande av tillståndstvånget för all jaktammuni-tion skulle innebära den bekvämaste lösningen men att från jägare- och jaktvårdshåll rests ett visst motstånd häremot — föreslår, att licensfrihet vid köp av kulammunition för jaktvapen bör medgivas för ammunition från och med 7 mm och uppåt, dock med undantag för de i viss, i 4 § jaktstad-gan angiven jakt tillåtna militärvapnen samt grytjaktpistoler. I sin moti-ivering anför länsstyrelsen bl. a. följande.

Ett likaledes omstritt vapen är den jaktstudsare kal. 6,5, till vilken det nuvarande armégevärets ammunition kan användas. Detta förhållande har

uppmärksammats och haft till följd att tillstånd till förvärv av vapnet i fråga i allmänhet utfärdats sparsamt. I detta län har sålunda tillstånd meddelats endast i ett fåtal fall och då till personer, som efter noggrann prövning befunnits motsvara högt ställda anspråk på personliga kvalifikationer samt därutöver gjort sig kända såsom intresserade och kunniga samt aktivt verksamma jaktvårdare. Förefintligheten av dessa vapen, som för övrigt på grund av sina mindre goda skjutegenskaper enligt uppgift från jägarehåll icke motsvarat förväntningarna och därför icke längre äro så efterfrågade, skulle icke i och för sig behöva medföra att ett undantag från licensfrihet vid ammunitionsförvärv gjordes, därest över hela landet iakttagits samma återhållsamhet i tillståndsgivningen. Enligt uppgift från härvarande jaktvårdsförening har studsaren emellertid erhållit stor spridning speciellt inom de nordligare länen, och ett bibehållande av licenstvangen vid ammunitionsförvärv kan måhända därför vara tillrådligt.

Även *Kronobergs läns jaktvårdsförening* hyser tveksamhet mot att släppa fri 6,5 mm ammunition.

I flera yttranden beröres frågan om licensfrihet för ammunition till de s. k. salongsgevären. *Länsstyrelserna i Östergötlands och Norrbottens län* samt *Stockholms och Värmlands länsavdelningar av föreningen Sveriges landsfiskaler* anser, att även dylik ammunition bör bli föremål för en fri handel. Därvid framhålles, att vederbörandes lämplighet att inneha och bruka vapnet provas när tillstånd därtill sökes, att licenstvangen icke effektivt kan förhindra olämplig användning av salongsgevär, att vapenförordningen icke är någon jaktvårdslagstiftning och att jaktvårdssynpunkterna skall beaktas i jaktstadgan samt att det skulle medföra klara och enhetliga bestämmelser om all jaktammunition undantoges från licenstvang.

En motsatt uppfattning intager bl. a. *länsstyrelserna i Kronobergs och Jämtlands län, landsfogden i Norrbottens län* och *kriminalpolisintendenten i Stockholm*. Som skäl för denna ståndpunkt åberopas bl. a., att salongsgevär är olämpliga för jakt och att ammunitionen i viss utsträckning passar till pistoler och revolverar samt att det är angeläget att förhindra ren okynnesskjutning, vartill de vapnen lätt inbjuder.

Departementschefen

Nu gällande vapenförordning trädde i kraft den 1 januari 1950. Den tillkom efter ett omfattande utredningsarbete och bestämmelserna torde i stort sett ha fått en lämplig och ändamålsenlig avvägning. Det framstår emellertid som en angelägenhet av vikt, att ständigt tillse, att alla möjligheter till rationalisering och arbetsbesparing väl tillvaratages. Av denna anledning ansåg man sig redan efter något års erfarenhet av den nya förordningen kunna genomföra vissa förenklingar i handläggningen av vapenärendena. Sålunda överflyttades 1952 tillståndsgivningen beträffande hagelgevär från länsstyrelserna till polismyndigheterna.

Statens organisationsnämnd har nu framlagt förslag om ytterligare för-

enklings- och rationaliseringsåtgärder. Förslagen innebär främst en fortsatt decentralisering av vapenärendena till polismyndigheterna, till vilken fråga jag återkommer, och vidare ett frigörande av viss kulammunition från licenstväng, varjämte vissa detaljbestämmelser, som i praktiken medfört mindre tillfredsställande resultat, föreslås skola ändras eller kompletteras. Av utredningen och remissyttrandena synes framgå, att skäl finnes för att nu — oaktat den förhållandevis korta tid, som förflutit från vapenförordningens tillkomst — åter pröva frågan, huruvida vissa förenklingar i regleringen kan göras utan att syftet med vapenförordningen, nämligen att förhindra missbruk av skjutvapen, eftersättes.

Vad då angår den nu förevarande frågan om vapenförordningens tillämpningsområde har organisationsnämnden föreslagit vissa uppjukningar såväl i fråga om vapen som ammunition.

Vapenförordningen omfattar f. n. alla egentliga skjutvapen. Att rubba på denna huvudprincip synes mig icke böra komma i fråga. För att i största möjliga utsträckning förhindra missbruk av skjutvapen måste myndigheterna ha möjligheter att pröva sökandens kvalifikationer och behov av vapen. Tanken att undantaga hagelgevär från licenstväng har framförts redan i tidigare sammanhang, men förslag i den riktningen har avvisats av statsmakterna. Även organisationsnämnden har i sin förenämnda promemoria ställt sig avvisande till en sådan ändring, därvid nämnden åberopat främst jaktvårdssynpunkter. Några enstaka remissinstanser har däremot förordat, att licenstvänet för jaktgevär skall upphävas. Visserligen kan jag dela deras åsikt, att slätborrade hagelgevär numera knappast kan tänkas få någon större betydelse vid angrepp mot rikets säkerhet, men vapnen är ingalunda ofarliga och de kan lätt missbrukas i en olämplig persons hand. Jaktvårdssynpunkterna kan icke heller fränkännas betydelse. Att såsom ifrågasattes i samband med 1952 års ändringar i vapenförordningen införa ett förbudssystem i stället för ett tillståndssystem synes mig — som jag redan då framhöll — icke utgöra någon tillfredsställande lösning. Jag förordar därför i likhet med organisationsnämnden, att det nuvarande tillståndssystemet i fråga om hagelgevär bibehålles oförändrat.

Från kronans förråd utlånas f. n. i ganska stor utsträckning armégevär och kulsprutepistoler till skytteförbunden och skytteföreningarna inom det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet. Utlåningen äger rum på viss tid och återlämning av vapnen skall ske bl. a. vid förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering eller vid anfordran av armétygförvaltningen. För att få låna dessa vapen måste skytteorganisationerna i enlighet med vapenförordningens bestämmelser söka tillstånd hos vederbörande länsstyrelse. I sin promemoria har organisationsnämnden föreslagit, att särskilt tillstånd icke skall behövas vid dessa lån av armégevär.

Den tillståndsprovning som här äger rum torde numera få anses vara när-

mast av rent formell natur. Det finns ju möjligheter att på annat sätt reglera utlåningen, och vapnen kan när som helst återfordras. Organisationerna är vidare underkastade kontroll från statens sida. På grund härav och med hänsyn till att organisationerna får anses stå under ledning av pålitliga och ansvarskännande personer har jag i och för sig ingenting att erinra mot den föreslagna uppmjukningen. Emellertid synes det mig icke vara erforderligt att vidtaga någon ändring i vapenförordningen för att genomföra detta förslag. Kungl. Maj:t torde nämligen med stöd av 41 § 3 mom. vapenförordningen kunna förordna därom.

Luftgevär och luftpistoler förorsakar årligen flera svåra olyckor och vapnen användes med all sannolikhet i ganska stor utsträckning av pojkar vid jakt på småfåglar och andra mindre djur. Det är därför angeläget, att med olika medel försöka motverka missbruk av vapnen. I första hand måste det ankomma på föräldrarna att tillse, att barn icke handskas vårdslöst med luftvapen. Men från det allmännas sida bör man också medverka till att försöka stävja missbruk. Detta synes mig kunna ske genom att i lokala ordningsstadgor intages föreskrifter om vapnens användning. Jag vill vidare erinra om att 1949 års jaktutredning har att pröva frågan om åtgärder för att förhindra okynnesskytte med luftvapen. Jag anser därför icke tillräckliga skäl föreligga att såsom från olika håll föreslagits nu inbegripa luftvapen under vapenförordningen.

Vad angår frågan om licensfrihet för ammunition vill jag erinra om att hagelammunition redan enligt de före den nya vapenförordningen gällande bestämmelserna var undantagen från licenstvång. Några olägenheter av den fria handeln med dylik ammunition har icke förspotts. Organisationsnämnden vill nu gå ett steg längre och från licenstvång frigöra kulammunition för jaktstudsare med 6,5 mm kaliber och därutöver. Förslaget härutinnan tillstyrkes i det övervägande antalet remissyttranden. En del remissmyndigheter har emellertid ställt sig avvisande till förslaget. Därvid har åberopats studsarnas farlighetsgrad och angelägenheten av att kunna pröva en sökandes personliga kvalifikationer ävensom risken för att dessa vapen skall kunna komma till illegal användning. För egen del vill jag ifrågasätta om dessa skäl är tillräckligt vägande för att man skall avstå från de fördelar som ett slopande av licenstvånget onekligen innebär såväl för den enskilde som för myndigheterna. Tillståndsgivningen beträffande jaktstudsare torde vara ganska restriktiv och den som fått tillstånd att inneha ett sådant vapen lär i allmänhet också besitta de personliga kvalifikationer, som bör fordras för att få förvärva ammunition. Och om en person missbrukat eller kan befaras komma att missbruka vapnet synes mig — såsom organisationsnämnden också framhållit — den riktiga reaktionen från myndigheternas sida vara, att vederbörande fräntages vapnet och icke att han endast vägras att köpa ammunition. Att, såsom från en del håll föreslagits, införa en ny form av kontroll bestående i vissa begränsningar i inköpsrätten och ett sär-

skilt rekvisitionsförfarande anser jag mindre lämpligt med hänsyn till att de eftersträfvade fördelarna då åter i viss mån skulle gå förlorade.

Av nu anförda skäl anser jag att kulammunition till jaktstudsare bör kunna i vissa fall frigöras från licenstvång. Undantag härifrån torde till en början böra göras för ammunition till de s. k. salongsgevären med en kaliber av 5,6 à 6 mm. Från jaktvårdshåll intar man numera en mycket kritisk hållning mot denna vapentyp och i de av Kungl. Maj:t fastställda anvisningarna rörande tillämpningen av vapenförordningen sägs, att tillstånd till förvärf av salongsgevär för jakt som regel bör lämnas endast för utrotande av skadedjur. Tidigare var emellertid tillståndsgivningen beträffande dessa vapen liberal och ett stort antal sådana vapen läser finnas i vårt land. Det torde vidare vara obestridligt, att just denna vapentyp inbjuder till ren okynnes-skjutning. För att såvitt möjligt förhindra att salongsgevären missbrukas, synes därför såsom organisationsnämnden föreslagit ammunition till dessa vapen alltså böra vara underkastad licenstvång.

Som nämnts har organisationsnämnden ansett att friheten från licenstvång bör omfatta jaktammunition med kaliber av 6,5 mm och däröver. I vissa remissyttranden — bl. a. från länsstyrelserna i Stockholms och Kronobergs län — föreslås emellertid, att ammunition av 6,5 mm kaliber fortfarande skall vara licensbelagd. Därvid åberopas bl. a. att sådan ammunition passar till de armégevär, som i stor utsträckning av skytteföreningarna och hemvärnet lånas ut till medlemmarna. Frisläppes 6,5 mm ammunition uppstår här onekligen en betydande risk för missbruk. Främst av detta skäl anser jag mig icke kunna biträda nämndens förslag på denna punkt. Enligt min mening bör gränsen i stället dragas så, att ammunition för jaktstudsare med en kaliber *överstigande* 6,5 mm frigöres från licenstvång.

All ammunition till militärgevär — även sådana som i vissa fall må användas till jakt — liksom all ammunition till pistoler och liknande fickvapen bör liksom hittills vara underkastad licenstvång. Med hänsyn bl. a. till ärendenas ringa antal föreligger i dessa fall icke samma skäl för en uppmykning och säkerhetssynpunkterna framträder här med betydligt större styrka än i fråga om jaktvapen.

Förslaget att frisläppa nyssnämnda kulammunition från licenstvång föranleder en ändring jämväl i förordningen om explosiva varor.

Decentralisering av tillståndsgivningen

Gällande bestämmelser

Den som med äganderätt vill förvärva eller såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen har jämlikt 5 § 1 mom. *vapenförordningen* att söka tillstånd därtill hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, eller, om han är bosatt utom Stockholm och ansökningen avser hagelgevär, hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist. Ansökan

om tillstånd att innehava skjutvapen skall ingivas i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten eller i visst fall till lappfogde. Den myndighet som mottagit ansökningen skall, om myndigheten icke själv äger pröva densamma, insända ansökningen jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

Ansökningen skall innehålla upplysning om det ändamål, för vilket sökanden ämnar använda vapnet samt de omständigheter han vill åberopa till utredning om behovet för honom att inneha vapnet. Ansökningen skall vidare innehålla uppgift om sökandens namn, födelsetid, yrke och hemvist, överlåtarens eller upplåtarens namn, yrke och hemvist samt vapnets be-teckning och kaliber. I ansökningen skall därjämte angivas det antal och slag av skjutvapen sökanden innehar.

Över meddelat tillstånd att innehava skjutvapen skall bevis utfärdas.

Polismyndighets beslut i dessa ärenden må överklagas hos länsstyrelsen. Mot länsstyrelsens beslut får däremot talan ej föras.

Organisationsnämnden

Nämnden föreslår en fullständig decentralisering till polismyndighe-terna av tillståndsgivningen, vilket innebär att från länsstyrelserna till polismyndigheterna skall överflyttas licensgivningen jämväl beträffande andra vapen än hagelgevär. Mot polismyndighets beslut i vapenärende skall talan få föras hos länsstyrelsen.

I sin promemoria redogör nämnden för frågans tidigare behandling och erinrar i samband därmed om att under 1920-talet prövningen av ärenden beträffande såväl vapen som ammunition ankom på polismyndigheterna, men att ärendena till följd av klagomål över alltför oenhetlig praxis vid tillståndsprovningen sedermera återfördes till länsstyrelserna. Vid till-komsten av nu gällande vapenförordning överflyttades emellertid ånyo ärenden angående ammunition till de lokala polismyndigheterna och år 1952 överflyttades till dem jämväl tillståndsgivningen beträffande hagel-gevär. För Stockholms vidkommande gjordes emellertid ingen ändring.

Organisationsnämnden finner det nuvarande systemet föga tillfredsstäl-lande. I och för sig synes det nämnden naturligast, att all tillståndsgivning ankommer på en och samma myndighet. Visserligen får i regel prövningen av ansökningar och tillstånd till förvärv av andra vapen än hagelgevär anses vara mera grannliga än i fråga om hagelgevären. Detta är dock enligt nämnden mera en gradskillnad än en artskillnad och synes i varje fall knappast motivera, att beslutanderätten uppdelas mellan myndigheter på högre och lägre plan som nu är fallet. Nämnden påvisar vidare att hagel-gevären utgör den största gruppen bland förekommande typer av vapen samt fortsätter.

Ur servicesynpunkt är det för allmänheten en olägenhet att nödgas lösa vapen- och ammunitionslicens från två olika myndigheter. Ökade kostnader och längre väntetid orsakas härav. Sett ur denna synvinkel vore det för den sökande allmänheten fördelaktigast, om all licensgivning förlades till polismyndigheterna.

Ur åtskilliga andra synpunkter torde en sådan lösning av frågan även vara att föredraga. Under senare år har ju spørsmålet om ökad decentralisering av beslutanderätten och ärendenas handläggning hos de statliga förvaltningsmyndigheterna ägnats ganska ingående uppmärksamhet. Många av decentraliseringsutredningens förslag ha redan blivit genomförda och det torde kunna förväntas, att den allmänna utvecklingen leder mot ytterligare avlastning av arbetsuppgifter från högre till lägre myndigheter, där så befinnes lämpligt och möjligt. Självfallet föreligger i allmänhet ej anledning att påfordra andra decentraliseringar än sådana, som lämna en nettovinst ur rationaliserings- och besparingssynpunkter. Detta är i regel fallet, då den lägre myndigheten får självständig beslutanderätt i ärenden, där den tidigare endast haft att verkställa utredning och avgiva yttrande.

Vad angår vapenförvärsärendena synes en betydande nettovinst ur arbetsbesparingssynpunkt kunna göras vid en överflyttning av all tillståndsprovning till polismyndigheterna. Polismyndigheterna ha nu att företaga utredning och yttra sig i de ärenden av detta slag, vari länsstyrelserna alltså jämt äro beslutande; vidare ha polismyndigheterna att föra kortregister jämväl beträffande dessa vapenärenden. Ett visst merarbete för polismyndigheterna skulle en sådan överflyttning medföra, men denna ökade belastning skulle på grund av nyss angivna omständigheter ej tillnärmelsevis vara av samma storleksordning som den arbetslättnad, som härigenom skulle vinnas hos länsstyrelserna. Ifrågavarande merarbete hos polismyndigheterna torde f. ö. i någon mån kunna kompenseras genom att den utredning angående sökanden och dennes förhållanden, som nu verkställas i samband med ansökan om vapenlicens, skulle kunna göras mera formlös än vad nu ofta är fallet. Därest tillika i enlighet med härom framlagt förslag licensfrihet för huvuddelen av förekommande ammunitionsslag genomföres, skulle troligen polismyndigheternas merarbete med anledning av tillståndsgivningen i fråga om andra vapen än hagelgevär uppvägas av arbetsminskningen beträffande ammunitionstillstånden.

Såsom av det tidigare anförda framgår är det främst kravet på likformighet vid tillståndsprovningen, som ansetts utgöra hinder mot en decentralisering till polismyndigheterna av licensgivningen beträffande skjutvapen. Denna synpunkt anser emellertid organisationsnämnden av olika anledningar ha förlorat i betydelse under de senaste åren och anför härom följande.

Till en början må framhållas, att överförandet av tillståndsgivningen i fråga om den stora gruppen hagelgevär nu är ett faktum. Även om tillståndsprovningen beträffande dessa vapen i allmänhet är enklare och mindre grannliga än vad fallet är i fråga om flertalet andra vapentyper, kan givetvis även här provningen ibland erbjuda vanskligheter och erfordra nyanserat bedömande. Till följd av skärpt urval och utbildning samt utgallring i samband med omorganisationer beklädas landsfiskalsbefattningarna emellertid numera som regel av välkvalificerade tjänstemän med sko-

iat omdöme. (I detta sammanhang må erinras om att handläggningen av vapenärenden under senare år å ett flertal länsstyrelser varit anförtrodd åt landskanslist samt att enligt föreliggande utkast till normalarbetsordning för länsstyrelserna detta avses bliva det normala beträffande denna ärendegrupp.) Såvitt kunnat utrönas har överflyttningen av tillståndsgivningen beträffande hagelgevär även utfallit väl. Anledning saknas till antagande, att detta förhållande skulle ändras, därest polismyndigheterna anförtroddes licensgivningen jämväl i fråga om övriga vapentyper.

Risken för en alltför oenhetlig praxis torde få anses reducerad genom de av Kungl. Maj:t fastställda anvisningarna rörande vapenförordningens tillämpning med dess tämligen utförliga föreskrifter och rekommendationer, såvitt angår prövningen av ansökningar om tillstånd att inneha skjutvapen. Det omvittnas allmänt, att dessa visat sig vara av stort värde för skapandet av en mera enhetlig praxis i förevarande hänseende. Det förutsättes, att dessa anvisningar i samband med överflyttning av all vapenlicensgivning till polismyndigheten överarbetas och kompletteras med hänsyn till vunna erfarenheter. Det förutsättes vidare att, liksom nu är fallet beträffande hagelgevären, klagorätt hos länsstyrelsen över polismyndighetens beslut skall föreligga.

Likformighetskravet torde således ej längre böra utgöra hinder mot ett överförande av här ifrågakommande tillståndsgivning å polismyndigheterna. Ej heller torde den minskning i statens stämpeluppbörd, som föranledes av att licens lämnas i samma tillståndsbevis å förvärv av såväl vapen som ammunition, varom ansökan gjorts samtidigt, böra utgöra något skäl av mera vägande natur mot den ifrågasatta överflyttningen; härutinnan blir det f. ö. en återgång till den ordning, som gällde innan tillståndsgivningen beträffande ammunition överfördes till polismyndigheterna.

Överföringen av licensgivningen bör enligt organisationsnämnden avse samtliga vapenförordningens bestämmelser underkastade vapen. Nämnden uttalar härom följande.

Att t. ex. göra undantag för fickvapen på grund av dessas farlighetsgrad och den därmed följande mera restriktiva och grannliga prövningen torde ej böra ifrågakomma. Den omständigheten att länsstyrelsen i vissa län i större eller mindre utsträckning tager kontakt med landsfogden, innan tillstånd till förvärv av sådant vapen lämnas, synes ej heller böra utgöra hinder mot den föreslagna decentraliseringen. Dylik kontakt kan vid behov tagas av polismyndigheten, per telefon eller på annat lämpligt sätt.

Som ett ytterligare skäl för en överflyttning av licensgivningen åberopar nämnden, att det skulle på ett avgörande sätt bidra till att eliminera den dubbelregistrering av vapenärenden, som i det följande kommer att närmare beröras.

Remissyttrandena

Organisationsnämndens förslag om decentralisering av tillståndsgivningen beträffande vapen tillstyrkes eller lämnas utan erinran i så gott som samtliga remissyttranden. Allmänt framhålls, att en decentralisering är önskvärd ur rationaliserings- och besparingssynpunkter och att det skulle

medföra stora fördelar för allmänheten att slippa att behöva vända sig till skilda myndigheter för lösen av vapen- och ammunitionslicenser. Vidare uttalas, att länsstyrelserna genomgående grundar sina beslut på det av polismyndigheterna förebragta utredningsmaterialet och att tillståndsgivningen beträffande hagelgevär fungerat tillfredsställande. Med hänsyn till de av Kungl. Maj:t utfärdade anvisningarna anses några risker för oenhetlig praxis icke längre föreligga. Från polishåll framhålles att arbetet för polismyndigheterna kommer att öka, vilket kan komma att medföra krav på personalförstärkningar.

Av de tillstyrkande remissmyndigheterna må här nämnas *chefen för försvarsstaben, statens kriminaltekniska anstalt, statspolisintendenten, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Älvsborgs, Jämtlands och Norrbottens län samt föreningarna Sveriges landsfiskaler och Sveriges stadsfiskaler*. I några yttranden sägs, att närmare anvisningar angående tillståndsprovningen bör utfärdas, och i något yttrande ifrågasättes, om icke länsstyrelserna även i fortsättningen bör handlägga ärenden angående vapen för verkskydd.

I sitt tillstyrkande yttrande anför *länsstyrelsen i Jönköpings län* bl. a., att nu gällande system måste anses föga tillfredsställande samt fortsätter.

För allmänheten är det en olägenhet att behöva hänvända sig till olika myndigheter för lösen av vapen — och/eller ammunitionslicens. Längre expeditionstid och kostnadsökning föranledes även härav. Ur rationaliserings- och besparingssynpunkt synes det lämpligt att från länsstyrelsen decentralisera beslutanderätten och handläggningen till polismyndigheterna, som redan nu ha att verkställa utredning och avgiva yttranden i de vapenärenden, som handläggas av länsstyrelserna, samt att föra kortregister ej endast över av polismyndigheterna själva beslutade vapen- och ammunitionsärenden utan även i de vapenärenden, vari länsstyrelsen beslutar. En dubbelregistrering förekommer sålunda, som innebär ett betydande dubbelarbete och därför ej bör godtagas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län — som likaledes tillstyrker förslaget — uttalar bl. a. följande.

I fråga om överförande av tillståndsgivningen för alla vapen till polismyndigheten vill länsstyrelsen till en början understryka, att den nuvarande ordningen med två myndigheter som tillståndsgivare icke kan anses ändamålsenlig. De betänkligheter, som tidigare framförts emot den nu föreslagna decentraliseringen och som även varit orsaken till att tillståndsgivningen återförts till länsstyrelserna, ha grundats på farhågan för oenhetlighet i praxis. Olikheter i bedömningen av vapentypers lämplighet för jakt, sökandens behov och dylika detaljer ha tidigare avspeglats i polismyndigheternas yttranden i ansökningsärenden. Länsstyrelsen har emellertid funnit, att de av Kungl. Maj:t fastställda föreskrifterna och anvisningarna rörande tillämpningen av vapenförordningen i stort sett eliminerat denna oenhetlighet. Då länsstyrelsen även i övrigt finner de i förslaget framlagda skälen för en

överflyttning av tillståndsgivningen bärande, vill länsstyrelsen tillstyrka förslaget i denna del.

Länsstyrelsen i Stockholms län uttalar, att organisationsnämndens förslag skulle leda till en välbehövlig förenkling i handläggningen av vapenärendena. Länsstyrelsen säger sig emellertid hysa den uppfattningen, att polismyndigheterna är mindre restriktiva än länsstyrelserna. Länsstyrelsen förutsätter därför, att om tillståndsgivningen decentraliseras till polismyndigheterna, dessa får ytterligare föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen, varigenom en rimlig och riktig tillståndsprövning skulle främjas. Även *länsstyrelsen i Södermanlands län* — som bl. a. påpekar, att f. n. olika fordringar torde uppställas inom olika län för tillstånd till förvärv av salongsgevär — understryker angelägenheten av att mera detaljerade föreskrifter lämnas i anvisningarna.

Endast några enstaka remissmyndigheter intager en kritisk hållning till det framlagda förslaget. Dit hör *överståthållarämbetet*, som hyser en viss tveksamhet beträffande lämpligheten av att nu återföra beslutanderätten i vapenärenden till de lokala polismyndigheterna och i samband därmed slopa de centrala vapenregistren. Ämbetet anför härom följande.

Vapenförordningen trädde i kraft så sent som år 1950. Den bygger på ett omfattande utredningsarbete, och dess olika bestämmelser måste väl få anses utgöra resultatet av en i tiden aktuell avvägning mellan å ena sidan den enskildes bekvämlighet och å andra sidan det allmännas intresse av att praxis icke företer alltför många lokala variationer. Den korta tid, som förflutit, läser väl icke ha påtagligt förändrat förhållandet mellan dessa intressen inbördes. De strävanden mot en enhetlig praxis i vapenfrågor, som på sin tid föranledde vapenärendenas överflyttande från de lokala polismyndigheterna till länsstyrelserna, kommo vid vapenförordningens tillkomst att ytterligare intensifieras genom utarbetandet och fastställandet av särskilda föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av förordningen. Dessa likformighetssträvanden kunna väl knappast gynnas av en återgång till det gamla, särskilt som nämnda föreskrifter och anvisningar, om de utbyggas ytterligare i detalj, i underordnad myndighets hand lätt hämma ett självständigt bedömande. Utan att vilja ifrågasätta de lokala polismyndigheternas kompetens såsom beslutande organ i vapenfrågor vill överståthållarämbetet vidare påpeka, att inom vapenförordningens tillämplighetsområde falla frågor, som icke lämpligen böra avgöras av länsstyrelserna underordnade myndigheter. Så är exempelvis fallet beträffande industriverkskyddens behov av vapen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län tillstyrker visserligen förslaget men framför en del kritiska synpunkter bl. a. i anledning av att förevarande lagstiftning ändrats vid upprepade tillfällen. Länsstyrelsen yttrar följande.

Tillståndsgivningen beträffande vapen och ammunition har alltsedan tillståndsvång infördes flyttats fram och tillbaka mellan länsstyrelserna och polismyndigheterna. Varje flyttning har medfört ett ej ringa merarbete

för nämnda myndigheter med ty åtföljande kostnader för det allmänna. Innan man åter bestämmer sig för en decentralisering av tillståndsgivningen bör det noga övervägas om fördelarna, d. v. s. huvudsakligen arbetsbesparingen med en decentralisering, äro av den storleksordning att de uppväga de nackdelar i form av oenhetlig praxis som en decentraliserad tillståndsgivning ovedersägligen medför. Den decentralisering av tillståndsgivningen beträffande hagelgevär, som skedde 1952, har enligt Göteborgs och Bohus läns jaktvårdsförening visat sig mindre lycklig.

De besparingar ur arbets- och kostnadssynpunkt som en decentralisering skulle medföra synas länsstyrelsen dock vara av den storlek att länsstyrelsen vill tillstyrka organisationsnämndens förslag. Däremot är länsstyrelsen långt ifrån övertygad om att risken för en avsevärt oenhetlig praxis vid en decentralisering skall kunna elimineras genom att såsom organisationsnämnden föreslagit *dels* de av Kungl. Maj:ts utfärdade anvisningarna i anledning av vapenförordningen överarbetades och gjordes mera detaljerade, *dels* ock talan mot polismyndighets beslut i hithörande ärenden finge föras hos vederbörande länsstyrelse. Härutöver erfordras enligt länsstyrelsens mening *dels* att det föreskrives skyldighet att beträffande jaktvapen inhämta jaktvårdskonsulentens yttrande och, om polismyndigheten ej anser sig kunna följa dennes förslag, överlämna ärendet till länsstyrelsen för avgörande, *dels* ock beträffande övriga vapen polismyndigheten får rätt att i tveksamma fall hänskjuta ärendet till länsstyrelsen. Dessa föreskrifter komma givetvis att medföra ökat arbete för polismyndigheterna men faran för en avsevärt oenhetlig praxis är så stor att ovannämnda säkerhetsventil bör finnas. Trots anvisningar från vederbörande departement har det icke varit möjligt att åvägabringa någon enhetlig praxis länsstyrelserna emellan och om nu polismyndigheterna få hand om tillståndsgivningen är det att befara att praxis blir ännu mera skiftande.

Beträffande jaktvårdsorganisationernas inställning till organisationsnämndens förslag må nämnas, att *Svenska jägareförbundet* uttryckligen tillstyrker förslaget och att *Södermanlands* och *Kronobergs läns jaktvårdsföreningar* lämnar detsamma utan erinran. Däremot intager *Skånska jägarsällskapet* och *Göteborgs och Bohus läns jaktvårdsförening* en avvisande hållning till den föreslagna decentraliseringen. *Skånska jägarsällskapet* uttalar sålunda, att tillståndsgivningen bör kvarligga hos länsstyrelserna i varje fall beträffande ansökningar om tillstånd att förvärva salongsgevär eller kulgevär med kaliber 6,5 × 54 mm.

Från jaktvårdshåll understrykes vapenförordningens betydelse ur jaktvårdssynpunkt och i samband därmed framhålles önskvärdheten av att ett samarbete kommer till stånd mellan polismyndigheterna och länsjaktvårdsföreningarna i likhet med vad som hittills varit fallet mellan föreningarna och länsstyrelserna. *Södermanlands läns jaktvårdsförening* berör närmare detta samarbete och anför bl. a. följande.

Huvudparten av de till länsjaktvårdsförening eller jaktvårdskonsulent remitterade ansökningarna ha avsett salongsgevär, kaliber 5,6 eller 6 mm, och ha i de allra flesta fall ansökningarna varit tillstyrkta av polismyndigheterna. Beträffande *Södermanlands län* ha vid av jaktvårdskonsulenten

företagen närmare utredning rörande sökandenas behov och de övriga omständigheter — tätbebyggelse m. m. — som ha samband med vapnets användning i de allra flesta fall ansökningar måst av länsjaktvårdsföreningen avstyrkas. Sålunda har av hittills under år 1953 till länsjaktvårdsföreningen remitterade 15 st. ansökningar om tillstånd att få förvärva salongsgevär blott en ansökan kunnat såsom motiverad tillstyrkas. Av dessa ansökningar voro icke mindre än 14 st. tillstyrkta av polismyndigheterna. Till den i organisationsnämndens promemoria omnämnda nedgången i antalet meddelade tillstånd att förvärva salongsgevär torde i icke oväsentlig mån hava bidragit länsjaktvårdsföreningarnas och jaktvårdskonsulenternas restriktiva inställning till vapentypens lämplighet för jaktändamål, vilken inställning kunnat delgivas länsstyrelserna just i samband med avgivande av infordrade yttranden över ansökningar.

Det synes därför länsjaktvårdsföreningen önskvärt, att om tillståndsgivningen helt överflyttades å polismyndigheterna, föreskrift eller rekommendation utfärdades för desamma, att inhämta jaktvårdskonsulents eller länsjaktvårdsföreningens yttrande i de fall ansökan avsåge förvärv för jaktändamål av vapen, vars lämplighet för avsett ändamål kan ifrågasättas.

Även *Göteborgs och Bohus läns jaktvårdsförening* berör frågan om samarbete mellan tillståndsmyndigheten och jaktvårdsorganen och anför härom följande.

Redan överförandet av licensgivningen vid förvärv av hagelgevär till ortspolismyndigheten har medfört en icke önskad variation i bedömningsgrunderna beträffande behov av dylika vapen, vilket icke kan sägas verka till jaktvårdens fromma, icke minst genom att jaktvårdsorganet i länet — länsjaktvårdsföreningen och den numera statsanställda jaktvårdskonsulenten — ställts utanför handläggningen av ansökningsärenden rörande dylika vapen. Det lär väl knappast kunna förutsättas att landsfiskaler och andra nu beslutade polismyndigheter besitta den sakkunskap i jaktliga frågor, som erfordras för att bedöma t. ex. jaktmarkernas lämplighet, viljeställgång och jaktsätt. Så länge dessa ärenden handlades av länsstyrelserna funnos helt andra möjligheter till kontakt mellan den beslutande myndigheten och jaktvårdskonsulenten. Sedan licensgivning beträffande hagelgevär överförts till polismyndigheterna har beträffande detta län *icke i något fall* inträffat att jaktvårdskonsulentens yttrande infordrats. I den framlagda promemorian sägs, att, med de utfärdade tillämpningsbestämmelserna som grund, någon större skillnad i tillämpningen icke skulle vara att befara från de olika polismyndigheternas sida. Det torde kunna konstateras att redan mellan de olika länsstyrelserna förefanns en hel del ojämheter i bedömning av dessa frågor och det torde väl få anses naturligt om ett tjugotal polismyndigheter inom ett län icke kunna intrimmas på ett fullständigt enhetligt tänkande när det gäller dessa frågors behandling.

Kronobergs läns jaktvårdsförening understryker nödvändigheten av att detaljerade anvisningar beträffande tillståndsgivningen utfärdas och anser att dessa bör innehålla en fullständig förteckning över till jakt lämpade vapentyper. I denna förteckning bör enligt föreningens mening icke upptagas salongsgevär.

Vad särskilt angår frågan om tillståndsgivningen beträffande pistoler och andra fickvapen beröres den uttryckligen i några yttranden. *Statspolisintendenten* anför härom.

Tillståndsgivningen beträffande farligare vapen, såsom pistoler, bör även den i konsekvens med förslaget i övrigt överföras till polismyndigheterna, då det ju i annat fall fortfarande kommer att finnas två tillståndsgivande myndigheter, vilket det föreslagna förfarandet avser att undvika. Polismyndigheterna torde erfarenhetsmässigt intaga en mycket restriktiv hållning beträffande tillståndsgivningen, varför överflyttningen härvid ur säkerhetssynpunkt icke torde väcka några allvarligare farhågor.

Svenska pistolskytteförbundet anför bl. a. följande.

En decentralisering av beslutanderätten i frågor rörande förvärv eller innehav av enhandsvapen på sätt organisationsnämnden har föreslagit kan trots de reglerande tillämpningsföreskrifterna måhända till en början medföra en större olikhet i ärendenas handläggning än vad som för närvarande är fallet. Pistolskytteförbundet anser dock att denna olägenhet, som enligt förbundets förmenande efter hand torde komma att upphöra, uppväges av den förenkling och tidsbesparing som det föreslagna systemet i sig självt otvivelaktigt innebär. Av synnerlig betydelse är självfallet att endast sådana personer erhålla tillstånd att inneha t. ex. pistoler, som äro väl kända för laglydnad och pålitlighet ur samhällets synpunkt samt uppfylla de allmänna kvalifikationer för innehav av vapen, för vilka närmare redogöres i de av Kungl. Maj:t utfärdade tillämpningsföreskrifterna till vapenförordningen. Förbundet vill dock särskilt framhålla önskvärdheten utav att de personer, mot vilka betänkligheter ur nämnda synpunkter icke hysas, på ett så enkelt sätt som möjligt få sina behov av enhandsvapen tillgodosedda. Detta torde kunna ske genom att tillståndsgivningen decentraliseras till de lokala polismyndigheterna, vilka i regel dels väl känna till en sökandes allmänna kvalifikationer på området, dels själva torde vara angelägna om en på saklig grund byggd granskning av inkommande ansökningar, dels ock i personellt avseende få anses vara mycket kvalificerade för uppgifterna.

Landsfogden i Värmlands län anser däremot att det ur allmän säkerhetssynpunkt är påkallat, att länsstyrelserna alltjämt handhar ärenden angående pistoler och att de föra ett länsregister över sådana vapen, vilket arbete icke torde bliva särskilt betungande för länsstyrelserna, då tillståndsgivningen är synnerligen sparsam.

En del remissinstanser anser att i fråga om pistoler erfordras närmare anvisningar eller ytterligare säkerhetsföreskrifter. Hit hör bl. a. *länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands och Norrbottens län*.

I yttrandet från *länsstyrelsen i Stockholms län* sägs bl. a. följande.

Vad beträffar skjutvapen i allmänhet behöver man knappast hysa några betänkligheter mot den föreslagna decentraliseringen ur vare sig säkerhets- eller andra synpunkter. Däremot är det icke alldeles givet, att det bör överlätas på polismyndigheterna att lämna tillstånd att förvärva och inneha pistol eller annat fickvapen. För dylikt tillstånd synes nämligen även i fortsättningen böra fordras att »synnerliga skäl» är för handen.

Erfarenheterna från de senaste åren visar, att vissa polismyndigheter regelmässigt tillstyrker förvärv av pistol, när det icke finns någon anmärkning mot sökandens personliga kvalifikationer. I detta sammanhang må framhållas, att ett bibehållande av länsstyrelsernas tillståndsprövning beträffande fickvapen skulle, därest länsvapenregistren slopades, med hänsyn till dessa tillståndsärendens ringa antal, så gott som helt sakna betydelse ur arbetsbelastningssynpunkt. Länsstyrelsen anser emellertid, att även dessa tillståndsärenden bör kunna decentraliseras under förutsättning att polismyndigheterna får närmare anvisningar rörande tillståndsgivningen.

Länsstyrelsen i Södermanlands län föreslår en kompletterande bestämmelse, innefattande föreskrift för polismyndigheterna att vid handläggning av ärenden om tillstånd till förvärv eller innehav av pistoler och andra fickvapen samt alla automatvapen obligatoriskt underställa ärendena landsfogden, med skyldighet för denne att i tveksamma fall samråda med länsstyrelsen. Endast med dessa tillägg anser sig länsstyrelsen kunna biträda organisationsnämndens förslag. Även *länsstyrelsen i Norrbottens län* anser sig kunna tillstyrka förslaget endast under förutsättning att kontakt med landsfogden regelmässigt tages av polismyndigheten före avgörandet av framställningar om förvärv av fickvapen.

Departementschefen

Enligt nu gällande ordning äger polismyndigheterna pröva ansökningar om rätt att inneha hagelgevär och om tillstånd att förvärva ammunition under det att övriga vapenärenden handlägges av länsstyrelserna. Hos båda dessa myndigheter föres vidare särskilda register över vapenärenden.

Det torde vara uppenbart, att en decentralisering av samtliga vapenärenden till polismyndigheterna skulle medföra tämligen stora besparingar ur arbetssynpunkt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att polismyndigheterna f. n. verkställer utredning och avger yttranden i alla de vapenärenden, som handlägges av länsstyrelserna. Vidare skall dessa ärenden antecknas även i polismyndigheternas register. Om man i samband med en fullständig decentralisering av tillståndsgivningen jämväl kunde slopa länsstyrelsernas vapenregister skulle otvivelaktigt en avsevärd arbetsbesparing uppnås. Även för allmänheten skulle den föreslagna decentraliseringen medföra bestämda fördelar. I alla vapenärenden — vare sig det gällde förvärv av vapen eller ammunition — hade man då att vända sig till en och samma myndighet och därtill en myndighet, som för det stora flertalet är lättare att komma i förbindelse med än länsstyrelserna. Hela förfarandet skulle enligt detta system bliva betydligt smidigare än f. n. Det måste vidare ur principiell synpunkt anses tillfredsställande, om man kunde undvika två tillståndsgivande myndigheter och i stället få ett enhetligt system med en enhetlig instansordning. Jag finner sålunda den föreslagna decentraliseringen förenad med avsevärda fördelar.

Det skäl, som främst åberopats — såväl vid frågans tidigare behandling som i förevarande sammanhang — mot en överflyttning av all tillståndsprovning till polismyndigheterna, är att kravet på likformighet då icke skulle kunna tillgodoses. Jag vill gärna medge, att denna synpunkt förtjänar all uppmärksamhet, men såsom organisationsnämnden framhållit måste den anses ha förlorat i betydelse under de senare åren. Härtill torde i hög grad ha bidragit de av Kungl. Maj:t utfärdade anvisningarna rörande vapenförordningens tillämpning. Dessa anvisningar innehåller ganska utförliga rekommendationer och många exempel och de torde lämna en god ledning för de olika ärendenas bedömning. Att anvisningarna haft stor betydelse för en utveckling mot enhetlig praxis framgår bl. a. av remissyttrandena. Avsikten är nu att dessa anvisningar skall omarbetas och kompletteras med hänsyn till de föreslagna ändringarna och vunna erfarenheter.

Då det gäller att bedöma risken för en utveckling mot oenhetlig praxis måste man vidare hålla i minnet, att tillståndsgivningen beträffande den största gruppen skjutvapen, nämligen hagelgevär, redan 1952 överflyttades till polismyndigheterna och att denna överflyttning synes ha utfallit väl och till allmän belåtenhet. Endast i något enstaka remissyttrande framföres en motsatt uppfattning. Visserligen må det äga sin riktighet, att tillståndsprovningen beträffande hagelgevär i allmänhet är enklare och mindre grannlaga än vad fallet är beträffande andra vapentyper, men i det sammanhanget måste man även beakta, att polismyndigheterna har stor erfarenhet av hithörande och liknande ärenden. Det finns därför ingen anledning att antaga, att ärendena — som inom länsstyrelserna nu i stor utsträckning handlägges av en landskanslist — skall bli prövade på ett mindre omdömesgillt sätt om förslagen genomföres.

Polismyndigheterna äger som nyss anmärkts redan nu stor erfarenhet av hur ifrågavarande ärenden bör bedömas. Förutom att de sedan 1952 har att på egen hand avgöra ärendena angående hagelgevär verkställer de nämligen — som jag redan nämnt — den egentliga utredningen och avger yttrande även i andra vapenärenden. Dessa yttranden, vilka ofta grundar sig på personlig kännedom om sökanden, hans kvalifikationer och behov, tillmätas nu den största betydelse och enligt vad som framhålls i remissyttrandena grundar länsstyrelserna genomgående sina beslut därpå.

Att helt komma från ojämnheter i bedömningen är — liksom på så många andra områden — självfallet icke möjligt. Enligt min mening bör emellertid kravet på likformighet kunna tillgodoses i önskvärd utsträckning även om vapenärendena överflyttas till polismyndigheterna. Härtill torde kunna medverka vissa anordningar, som jag i det följande kommer att föreslå. Då vidare remissinstanserna så gott som enhälligt tillstyrkt en decentralisering, vill jag förorda att en sådan nu genomföres. För Stock-

holms del bör dock icke göras någon ändring i det nuvarande förfarandet. Det torde sålunda allttjämt böra ankomma på överståthållarämbetet att handlägga vapenärendena.

I något remissyttrande har uttalats, att viss risk föreligger för att polismyndigheterna kommer att bedöma ärendena mindre restriktivt än länsstyrelserna. Det är uppenbarligen angeläget att tillse, att så icke blir fallet. Vid övervägande av detta spörsmål har det synts mig lämpligt, att låta länsstyrelserna utöva viss tillsyn över polismyndigheternas handläggning av vapenärendena. Det torde härvid vara tillräckligt, att länsstyrelsen i samband med inspektion hos polismyndigheten eller på annat lämpligt sätt granskar avgjorda ärenden och försöker bilda sig en uppfattning om polismyndigheternas praxis samt i samband därmed lämnar råd och anvisningar. En föreskrift om denna tillsyn bör intagas i instruktionen för länsstyrelserna.

Man skulle vidare kunna tänka sig vissa andra särskilda anordningar, som måhända skulle vara ägnade att i viss mån bidraga till en enhetlig praxis. Jaktvårdsorganisationerna har sålunda understrukit önskvärdheten av ett samarbete mellan den tillståndsbeviljande myndigheten och länsjaktvårdsföreningarna eller jaktvårdskonsulenterna. Detta samarbete, som i viss mån redan praktiserats, anser jag vara av stor betydelse och det bör fortsätta. Då det gäller för jakt avsedda vapen och särskilt sådana vilkas lämplighet kan ifrågasättas, såsom t. ex. salongsgevären, synes det lämpligt att inhämta yttrande från vederbörande jaktvårdsorganisation. Jag finner dock icke erforderligt att i vapenförordningen införa någon uttrycklig bestämmelse härom, utan det torde få anses vara tillräckligt om en rekommendation intages i anvisningarna.

Ej heller vill jag förorda ett av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framfört förslag om att polismyndigheterna i vissa fall skulle hänskjuta ärendena till länsstyrelsen. Jag är icke övertygad om att några större fördelar skulle stå att vinna med en bestämmelse därom och jag är vidare, som jag redan nämnt, angelägen om att få fram så enhetliga och klara bestämmelser som möjligt.

Sistnämnda synpunkt har också i viss mån varit vägledande för mig då det gällt att taga ställning till frågan, huruvida jämväl tillståndsprovningen beträffande pistoler och andra fickvapen bör överflyttas till polismyndigheterna. Med hänsyn till dessa vapens farlighetsgrad och den mera grannliga provning som här skall ske — tillstånd må ej meddelas med mindre synnerliga skäl föreligger — skulle man kunna tänka sig, att även i fortsättningen låta länsstyrelserna handha denna provning. Ur arbetsbelastningssynpunkt skulle en sådan anordning vara utan större betydelse. Emellertid har remissinstanserna på något enstaka undantag när tillstyrkt eller lämnat utan erinran organisationsnämndens förslag jämväl i denna del.

Jag vill här särskilt erinra om vad som framhålles i statspolisintendentens yttrande, vari bl. a. sägs, att polismyndigheterna erfarenhetsmässigt intar en mycket restriktiv hållning beträffande tillståndsgivningen, varför överflyttningen av tillståndsprövningen ur säkerhetssynpunkt icke torde väcka några allvarligare farhågor. I vissa yttranden föreslås en föreskrift om skyldighet för polismyndigheterna att före avgörandet underställa ärendet landsfogden för yttrande. I tveksamma fall synes det mig lämpligt, att polismyndigheten inhämtar landsfogdens mening, vilket bör kunna ske helt formlöst t. ex. per telefon, men jag anser icke erforderligt, att i vapenförordningen intaga en uttrycklig föreskrift därom. Det torde vara tillräckligt, att i anvisningarna rekommendera ett sådant förfarande. Jag anser det således icke vara förenat med någon risk ur säkerhetssynpunkt att till polismyndigheterna överflytta tillståndsgivningen även i fråga om fickvapen. Man skulle då få ett enhetligt system för ärendenas handläggning och uppnå fördelar jämväl med hänsyn till vapenregistreringen.

I likhet med vad som gäller beträffande hagelgevär och ammunition bör polismyndigheternas beslut kunna överklagas hos länsstyrelserna. Ett dylikt besvär förfarande torde också i viss mån kunna bidra till en enhetlig praxis. Över länsstyrelsernas beslut bör däremot såsom hittills talan ej få föras.

Återkallelse av tillstånd till vapeninnehav

Gällande bestämmelser

Enligt 14 § *vapenförordningen* kan länsstyrelse återkalla tillstånd att inneha skjutvapen eller i fråga om deklarerat vapen meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet. Detta må ske om innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med att inneha skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att inneha sådant vapen eller då eljest skälig anledning förekommer därtill. Om tillstånd återkallats eller förbud meddelats åligger det jämlikt 15 § efter anmaning innehavaren att i regel till polismyndigheten ofördröjligen avlämna vapnet jämte ammunition och tillstånds- och deklarationsbevis.

I 16 § stadgas, att vapen och ammunition, som avlämnats enligt 15 §, skall inlösas av kronan, såvida ej egendomen förklarats förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet om återkallelse eller förbud mot fortsatt innehav eller inom den längre tid länsstyrelsen i särskilt fall bestämmer styrker, att egendomen överlåtits till någon som äger inneha den eller att egendomen eljest tillhör annan än

innehavaren och ägaren själv är berättigad att inneha densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Länsstyrelsen skall fastställa värdet efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleder, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition. Innan länsstyrelsen företager värdering skall länsstyrelsen lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styrka egendomens värde. Länsstyrelsen må för värderingen anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person.

Jämlikt 18 § 2 mom. äger polismyndighet, om en persons innehav av skjutvapen kan antagas vålla fara för missbruk, besluta om omhändertagande av vapnet jämte till detsamma hörande ammunition.

Organisationsnämnden

Nämnden uttalar inledningsvis, att det torde vara en allmän regel, att återkallelse av ett tillstånd eller rättighet ankommer på den myndighet, som meddelat tillståndet eller rättigheten, även om lagstiftningen stundom tillerkänt lägre myndigheter befogenhet att företaga provisoriska eller interremistiska ingripanden. Nämnden fortsätter.

Därest all tillståndsgivning rörande vapeninnehav överflyttas å polismyndigheterna, torde samtidigt befogenheten att återkalla tillstånd till vapeninnehav böra överföras å dessa myndigheter. Härför talar ej endast principiella skäl. Det skulle således knappast te sig tillfredsställande, att polismyndighet ägde rätt att avgöra frågan om nytt vapeninnehav i sådana fall, där länsstyrelsen beslutat om återkallelse av tillstånd, som meddelats av polismyndigheten. Många gånger kan en dylik prövning vara av mera grannliga och svårbedömd natur än själva återkallelsen. Denna är i de allra flesta fall av rent rutinmässig karaktär, föranledd av anmälan från läkare vid sinnessjukhus enligt av medicinalstyrelsen utfärdad cirkulär.

Organisationsnämnden har indelat återkallelsegrunderna i sinnessjukdom, alkoholmissbruk och missbruk av vapen m. m. och enligt verkställda undersökningar hos en viss länsstyrelse har nämnden funnit, att nära nog 80 procent av samtliga återkallelser hänfört sig till sinnessjukdom, eller alltså till fall, där återkallelsebeslutet icke gärna kunde innefatta någon egentlig saklig prövning från den återkallande myndighetens sida. I dessa fall kan enligt nämndens mening hinder ej anses föreligga mot att låta polismyndighet besluta om återkallelse. I fråga om återkallelse vid alkoholmissbruk torde denna — fortsätter organisationsnämnden — oftast föranledas av nykterhetsnämnds anmälan till polismyndighet i enlighet med bestämmelsen i 13 § vapenförordningen och återkallelse vid missbruk av vapen m. m. har merendels sin upprinnelse i ingripanden — med omhändertagande av vapen i förekommande fall — från polismyndighets sida. Nämnden anför vidare.

Även i de båda sistnämnda, mera sparsamt förekommande fallen torde återkallelsebefogenheten lämpligen böra tilläggas den tillståndsgivande polismyndigheten. Såsom ingripande myndighet på förstadiet i många fall och med sin i regel goda personkänedom, torde denna äga väl så goda förutsättningar som tjänsteman å länsstyrelsen, att i dessa ärenden träffa det riktiga avgörandet. Polismyndigheten skulle vidare på ett smidigare sätt än länsstyrelsen såsom återkallande myndighet kunna medverka till och övervaka det, till undvikande av inlösen, önskvärda förfarandet, varigenom vederbörande vapeninnehavare beredes tillfälle att inom viss tid till annan person överlåta det omhändertagna vapnet. Det förutsattes än vidare, att klagorätt hos länsstyrelsen skall förefinnas över polismyndighets beslut om återkallelse eller meddelande av förbud mot fortsatt innehav av vapen. Mot länsstyrelsens beslut i dessa mål bör i sådan händelse talan ej få föras. Den belastning för länsstyrelserna, som ifrågavarande besvärsmål komma att medföra, kunde förväntas i huvudsak uppvägas av motsvarande avlastning hos Kungl. Maj:t, detta även med hänsyn till att länsstyrelserna enligt nu gällande ordning ha att remissledes handlägga hos Kungl. Maj:t anförda besvärsmål.

Beslut om inlösen till kronan av indragna vapen anser organisationsnämnden däremot alltfört böra ankomma på länsstyrelserna. Härom sägs det i nämndens promemoria följande.

Dessa ärenden äro tämligen fåtaliga i förhållande till antalet återkallelser, enär vapnen som regel överlåtas under hand, efter det återkallelsebeslut meddelats. I allmänhet synes länsstyrelserna föranstalta om central värdering av vapen, som skola inlösas antingen detta sker å vederbörlig tygstation, eller med anlåtande av sakkunnig person på residensorten. Detta förfaringssätt torde vara till fördel för ett önskvärt fackmannamässigt bedömande.

Remissyttrandena

I samtliga yttranden tillstyrkes eller lämnas utan erinran organisationsnämndens förslag, att till polismyndigheterna överflytta befogenheten att återkalla tillstånd till vapeninnehav. Endast en minoritet inom *Kronobergs länsavdelning av föreningen Sveriges landsfiskaler* hyser motsatt uppfattning. I de tillstyrkande yttrandena framhålles bl. a., att befogenheten att återkalla helt naturligt bör tillkomma samma myndighet som har att meddela tillstånd och att de flesta besluten i ifrågavarande hänseende grundar sig å läkarrapporter och sålunda sker rutinmässigt. Men även beträffande övriga fall anses polismyndigheterna väl skickade att fatta besluten.

Statskontoret och *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* kan icke biträda organisationsnämndens förslag, att talan ej skall få föras mot länsstyrelsens beslut i ifrågavarande mål. *Statskontoret* finner det ur skilda synpunkter angeläget, att besvärsrätt föreligger över länsstyrelsens beslut

i dylika fall och *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* uttalar, att den allmänna inställningen hos landets befolkning skulle kunna tolkas så, att ingen bör berövas sitt tillstånd att inneha vapen utan att ha möjlighet att få sin sak prövad hos Kungl. Maj:t.

Beträffande frågan på vem det skall ankomma att fatta beslut om inlösen till kronan av indragna vapen biträder flertalet remissinstanser organisationsnämndens förslag, att dessa beslut skall ankomma på länsstyrelserna. *Statspolisintendenten, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus och Norrbottens län samt poliskammaren i Borås* anser emellertid, att om såväl tillstånds- som återkallelseärendena överlämnas till polismyndigheterna bör jämväl ärendena angående inlösen överflyttas dit.

Statspolisintendenten uttalar, att det vill synas som om polismyndigheterna skulle äga förutsättningar för att handlägga även dessa spørsmål och att det förefaller inkonsekvent, att låta handläggningen av dessa ärenden kvarbliva å länsstyrelserna, då man ju därigenom fortfarande skulle få två myndigheter som i första instans avgjorde vapenärenden. Rätten att anföra besvär över polismyndigheternas beslut torde tillgodose kravet på tillvaratagande av den enskildes rättsliga anspråk härvidlag.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför bl. a. följande.

Överlämnas åt polismyndigheterna att pröva såväl licens- som återkallelseärenden, finns det enligt länsstyrelsens mening icke tillräckliga skäl att fortfarande förbehålla länsstyrelserna beslutanderätten i fråga om inlösen till kronan av indragna vapen. Att ett skjutvapen inlöses är ju en i vapenförordningen stadgad följd av ett återkallelsebeslut eller ett förbud att inneha vapen, och frågan blir ej föremål för annan prövning än bestämmande av löseskillingen. Det torde vara ganska vanligt, att länsstyrelserna hos vederbörande tygstation begär besiktning och värdering av vapen som skall inlösas och följer denna värdering, där inte särskilda skäl till annat föranleder. Denna ordning torde, om inlösenärendena överflyttas till de lokala polismyndigheterna, böra rekommenderas i föreskrifterna och anvisningarna rörande tillämpningen av vapenförordningen. Självfallet bör möjlighet finnas att hos länsstyrelsen överklaga polismyndighets värderingsbeslut.

Även *länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att värderingen av vapnen alltid bör ske å vederbörlig tygstation, vilket synes borga för en fackmässig och objektiv bedömning. Beträffande värderingen anför *länsstyrelsen i Malmöhus län* följande.

Vid värdering av skjutvapen anlitar länsstyrelsen i regel sakkunnig person i Malmö. I tveksamma fall har jämväl vederbörande tygstation anlåtats. I allmänhet ha de av tygstationen åsatta värdena överensstämt med den sakkunniges. Däremot ha de genom polismyndigheternas försorg införskaffade värderingsintygen från vapenhandlare på platsen stundom visat högre värden än den värdering, som gjorts av den sakkunnige eller å tygstationen. För att säkerställa enhetlighet vid värderingen synes det därför

åtminstone som huvudregel böra föreskrivas, att polismyndigheterna skola föranstalta om värdering genom vederbörande tygstation.

Länsstyrelsen i Kronobergs län uttalar bl. a. följande.

Visserligen har härstädes tillämpats central värdering av vapen, som skolat inlösas, men ett flertal andra länsstyrelser ha uppdragit åt polismyndigheten att ombesörja sådan värdering. Vapenägarens ekonomiska intresse torde bliva lika väl tillgodosett därest värderingen sker genom polismyndighetens försorg och vapnet därefter av samma myndighet antingen försäljes, eventuellt efter anbud, till lägst det av värderingsmannen åsatta priset, eller överlämnas till vederbörande militära förråd. Polismyndigheterna omhänderhava ju för övrigt redan bestyret med de vapen, som av domstol förklarats förverkade. Länsstyrelsen vill därför förorda, att jämväl inlösningsförfarandet överföres till polismyndigheten.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län, som likaledes anser att ärendena angående inlösen bör handläggas av polismyndigheterna, ifrågasätter dock, huruvida icke handläggningen av dessa ärenden lämpligen kunde anförtros chefen för vederbörande tygstation, från vilken myndighet länsstyrelserna nu nästan undantagslöst införskaffar värdering av de vapen, som skall inlösas.

Departementschefen

Om all tillståndsgivning i fråga om vapenärenden överflyttas till polismyndigheterna synes det mig vara en naturlig konsekvens, att polismyndigheterna även får befogenhet att återkalla tillstånd. Såsom organisationsnämnden framhållit skulle det knappast te sig tillfredsställande, att polismyndighet ägde rätt att avgöra frågan om nytt vapeninnehav i sådana fall, där länsstyrelsen beslutat om återkallelse av tillstånd, som meddelats av polismyndigheten. Anledningen till återkallelse är i det stora flertalet fall sinnessjukdom eller alkoholmissbruk. I dessa fall föreligger i regel en anmälan från läkare vid sinnessjukhus eller från nykterhetsnämnd och prövningen av ärendet torde icke förorsaka några större svårigheter. Men även för övriga fall, där en mera grannliga prövning erfordras, torde polismyndigheterna få anses skickade att avgöra frågan.

Enligt organisationsnämnden bör det även i framtiden ankomma på länsstyrelserna att meddela beslut om inlösen av vapen till kronan och fastställa det värde, efter vilket inlösen skall ske. Statspolisintendenten och en del länsstyrelser har emellertid föreslagit, att även dessa ärenden skall överlämnas till polismyndigheterna. Därvid framhålles, att länsstyrelserna i regel begär besiktning och värdering hos vederbörande tygstation eller av sakkunnig person och att dessa värden lägges till grund för beslutet om inlösen. Om samma förfarande bibehålles vid ärendenas överflyttning till polismyndigheterna, anses vapenägarnas intresse bli lika väl tillgodosett som f. n. Vidare framhålles, att rätt givetvis skulle förefinnas att anföra besvär över polismyndigheternas beslut, vilket vore ägnat att tillgodose den

enskildes rättsliga anspråk. Jag finner de sist nämnda synpunkterna förtjäna beaktande och då det synes mig i viss mån inkonsekvent, att låta just dessa ärenden kvarbliva hos länsstyrelserna, vill jag förorda, att till polismyndigheterna överlämnas jämväl ärendena angående inlösen av vapen. Jag förutsätter därvid, att besiktning och värdering av vapnet i regel sker av vederbörande tygstation eller annan myndighet eller person som kan anses lika sakkunnig.

Jämlikt nu gällande bestämmelser får länsstyrelsernas beslut om återkallelse och om inlösen av vapen överklagas hos Kungl. Maj:t. Organisationsnämnden har emellertid föreslagit, att dessa beslut icke skulle få överklagas. Då jag icke anser decentraliseringen utgöra tillräcklig anledning att borttaga den nuvarande rätten att fullfölja talan till högsta instans och då antalet sådana ärenden är förhållandevis ringa, kan jag icke biträda nämndens förslag i denna del.

Vapenregistreringen m. m.

Gällande bestämmelser

I 30 § *vapenförordningen* stadgas, att hos länsstyrelse och hos polismyndighet i annan ort än Stockholm skall, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen utfärdar, föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i förordningen.

De av *Kungl. Maj:t* utfärdade *föreskrifterna* innefattar bl. a. följande.

Länsstyrelsernas register skall endast innehålla uppgifter om innehav av skjutvapen, dock med undantag av hagelgevär. Polismyndigheternas register (liksom överståthållarämbetets) skall däremot innehålla uppgifter om såväl ammunitionsårenden som innehav av vapen av alla slag.

I *länsregistren* skall fortlöpande antecknas inkomna ansökningar om tillstånd att inneha vapen, ändra vapen, idka handel med vapen eller införa vapen och ammunition, länsstyrelsens beslut i dessa ärenden, vidare beslut om återkallelse av tillstånd som nyss sagts och förbud mot fortsatt innehav av deklarerat vapen och därmed sammanhängande åtgärder samt beslut om utfärdande av nytt tillstånds- eller deklarationsbevis. Vidare skall i länsregistret antecknas underrättelser, som lämnats länsstyrelsen jämlikt bestämmelserna i 8 § 2 mom., 13 och 18 §§, 28 § tredje stycket och 36 § 7 mom. *vapenförordningen*, d. v. s. *dels* meddelande från den som erhållit tillstånd att förvärva vapen, att han ej begagnat sig av vapenlicensen inom stadgad giltighetstid av sex månader, *dels* underrättelse från nykterhetsnämnd till polismyndighet att vapeninnehav bör omprövas på grund av alkoholmissbruk, *dels* anmälan från polismyndighet om omhändertaget vapen, *dels* anmälan att vapenhandlare avlidit eller försatts i konkurs, *dels* ock underrättelse från domstol då någon dömts för förseelse mot vapenförordningen. Ytterligare är vissa andra meddelanden av beskaffenhet att böra antecknas i registret. Hit hör exempelvis uppgifter, som är av betydelse för att förhindra att olämpliga personer erhåller vapenlicenser, polis-

myndighets beslut om återkallelse av ammunitionslicens, anmälan enligt 19 § vapenförordningen (angående vapeninnehav hos dödsbo eller konkursbo).

Polismyndigheternas register skall såvitt avser vapeninnehav väsentligen innehålla samma uppgifter som länsregistren. Det åligger därför länsstyrelserna att underrätta polismyndigheten i den ort, där vederbörande är mantalsskriven, om beslut, som länsstyrelsen meddelar i sådant hänseende, liksom om andra förhållanden, varom polismyndigheten bör äga kännedom.

Beträffande ammunitionsärenden skall i polismyndigheternas register antecknas inkomna ansökningar att få förvärva ammunition, polismyndighetens beslut i dessa ärenden samt beslut om återkallelse av ammunitionslicens.

För registreringen skall användas blanketter, som fastställts av blankettkommissionen.

Det åligger länsstyrelserna att tillse, att polismyndigheternas register är i behörigt skick. I detta syfte bör polismyndigheternas register — sedan såväl länsvapenregistren som de lokala registren översetts efter jämförelse med de alfabetiska adressregistren å länsbyråerna för folkbokföringen — tid efter annan granskas mot länsvapenregistren.

Organisationsnämnden

Nämnden erinrar om att nämnden redan 1948 påtalat det irrationella i dubbelregistreringen av vapenärendena och ifrågasatt, om icke länsstyrelsernas vapenregister skulle kunna slopas. Vidare erinrar nämnden om att jämväl 1950 års besparingsutredning funnit den nuvarande anordningen innebära ett betydande dubbelarbete, som ej kunde godtagas.

Efter att ha berört frågans behandling vid 1952 års riksdag, då länsvapenregistren ansågs böra bibehållas med hänsyn till att registren i orostider kunde vara av värde och att desamma torde kunna hållas aktuella på ett smidigare sätt än polismyndigheternas register, anför organisationsnämnden följande.

Därest den licensgivning, som alltjämt ligger kvar å länsstyrelserna, överflyttas till polismyndigheterna, bör endast ett register, förlagt till polismyndigheterna, föras. Värdet av att ha tillgång till länsvapenregistret som central upplysningskälla för ett helt län kan i ett sådant läge knappast anses motivera ett bibehållande av länsvapenregistren. Detta värde synes f. ö. ej vara så stort efter ett fullständigande av de lokala registren. Det torde vara mera sällan som någon myndighet har anledning att efterforska vapeninnehav hos en person, vars hemvist inom länet ej är känd; i dylikt fall kan dessutom med fördel förfrågan först göras hos länsbyrån för folkbokföringen. Vad åter angår länsregistrens värde i oroliga tider må framhållas, att registren numera äro ofullständiga, enär ammunitionsförvärv och innehav av hagelgevär icke längre antecknas däri. Polismyndigheternas register äro däremot fullständiga. Det torde väl även i första hand vara polismyndigheterna, som i förekommande fall få anledning ingripa. Dessutom upptagas samtliga vapeninnehavare i länsbyråns alfabetiska adressregister.

Härefter kommer organisationsnämnden in på frågan vad som står att vinna genom länsvapenregistrens slopande och uttalar härom följande.

Länsvapenregistren äro mycket omfattande. Vid de mindre länsstyrelserna — bortsett från Gotlands län — uppgår antalet registerkort till 15 å 20 000 och vid de allra största överstiger antalet 75 000 registerkort. Samtliga länsregister torde omfatta ett bestånd av ca 600 000 kort. Genomsnittligen torde minst en befattningshavare i biträdesgraderna, vid de större länsstyrelserna mer och vid de små mindre än en årsarbetskraft, vara stadigvarande sysselsatt vid vapenregistret. Härutöver kommer det arbete, som föredragande och andra tjänstemän hos länsstyrelserna nedlägga i dessa ärenden.

I belysning härav komme självfallet ett slopande av länsvapenregistren i förening med decentralisering av tillståndsgivning och återkallelser att medföra en betydande arbetslättnad och besparing hos länsstyrelserna.

För polismyndigheterna åter skulle ett slopande av länsvapenregistren icke medföra någon egentlig ökning av arbetet med de lokala registren. Förändret av dessa register måste dock ske med större omsorg än vad nu på sina håll torde vara fallet. I syfte att skapa ett gott utgångsläge i detta hänseende torde det bliva nödvändigt att överse och fullständiga polismyndigheternas register i samband med slopandet av länsvapenregistren. Enklast synes detta kunna ske genom att länsvapenregistren utskiftas på polis-chefsdistrikten och jämföras med de lokala registren. En dylik aktualisering av polismyndigheternas register bleve ett engångsarbete, för vilket tillfällig arbetskraft i mån av behov lämpligen bör ställas till förfogande.

I samband med vapenregistreringen behandlar organisationsnämnden frågan om *aviseringsförfarandet* och tar i samband därmed även upp spörsmålet om tolkningen av *hemvistbegreppet* enligt vapenförordningen. Bestämmelserna om avisering, som finns intagna i de av Kungl. Maj:t utfärdade anvisningarna, innebär bl. a., att länsvapenregistren och polismyndigheterna skall underrätta länsbyrån för folkbokföring om meddelade vapenlicenser, om vapeninnehavare som inflyttat från annat län eller annan polismyndighets område o. s. v. Vidare åligger det länsbyrån att underrätta länsvapenregistret då en vapeninnehavare flyttat till församling inom annan kommun, ändrat namn, avlidit, utvandrat eller överförts till obefintlighetsboken. Länsvapenregistret har sedan att i sin tur underrätta vederbörande polismyndighet, som i fall vapeninnehavaren flyttat till annat polischefsdistrikt skall underrätta polismyndigheten i inflyttningsorten. Har vapeninnehavaren utflyttat till annat län, skall länsstyrelsen i det nya länet underrättas.

Organisationsnämnden har — i anslutning till förslaget om länsvapenregistrens slopande — förordnat en mera rationell och enhetlig aviseringsmetodik än den som f. n. tillämpas. Då emellertid bestämmelserna om aviseringsförfarandet icke upptagits i vapenförordningen torde anledning saknas att här närmare gå in på dessa spörsmål. Det är endast en fråga i detta sammanhang, som är av den beskaffenhet, att för dess lösande i enlighet

med organisationsnämndens förslag ändring synes böra göras i själva vapenförordningen och det gäller frågan om *hemvistbegreppet*. Tolkningen av detta begrepp är av betydelse såväl för aviseringsförfarandet som för bedömandet av respektive myndigheters behörighet att handlägga vapenärenden.

Organisationsnämnden framhåller, att vapenförordningens hemvistbegrepp blivit föremål för olika tolkning i den praktiska tillämpningen och att detta medfört vissa svårigheter. Nämnden uttalar sålunda, att man vid vapenförordningens tillkomst torde ha utgått ifrån att med vederbörandes hemvist skulle förstås hans mantalsskrivningsort under det att tillämpningsföreskrifterna och de av riksbyrån för folkbokföringen utfärdade föreskrifterna om aviseringsproceduren synes bygga på en löpande flyttningsaviserings, grundad på förändringarna i kyrkobokföringen av vapeninnehavare. I praxis har härigenom oklarhet uppstått.

Nämnden redogör härefter för hur växlande praxis är och anför följande.

Somliga länsstyrelser anse sig icke behöriga att pröva ansökan om tillstånd till vapenförvärv, innan sökanden hunnit bli mantalsskriven i kommun inom länet; även om vederbörandes vapenkort tidigare översänts från utflyttningslänet anse sig dessa länsstyrelser förhindrade att upptaga ansökan till behandling utan återställa den till sökanden med besked härom eller överlämna den till länsstyrelsen i utflyttningslänet för vidare åtgärd. Andra länsstyrelser åter synas i dessa fall icke anse hinder möta mot prövning av ansökan om vapenförvärv. Flertalet undersökta länsstyrelser synas efter erhållna avier från länsbyrån om vapeninnehavares utflyttning synas löpande eller med kortare eller längre intervaller översända vapenkorten till vapenregistren vid länsstyrelserna i inflyttningslänen. Några länsstyrelser däremot samla dessa avier på hög under hela året och expediera vapenkorten först omkring årsskiftet, då mantalsskrivningen ägt rum; i åtminstone något län göres i kontrollsyfte dessförinnan skriftlig förfrågan hos pastorsämbetena i inflyttningsförsamlingarna, huruvida vederbörande alltjämt äro kyrkoskrivna därstädes. Vad nu sagts torde i tillämpliga delar gälla i fråga om polismyndigheternas handläggning av vapenärenden. Då det gäller översändande av vapenkort från polismyndighet i utflyttningsort till sådan myndighet i inflyttningsort, äro polismyndigheterna givetvis beroende av i vilken takt och omfattning länsbyråernas aviseringar till länsvapenregistren vidarebefordras från vapendetaljerna till polismyndigheterna.

Organisationsnämnden fortsätter.

Hemvistbegreppet i vapenförordningen torde böra anknytas till den faktiska bosättningen enligt kyrkobokföringen. Först härigenom synes det för en löpande aktualisering av vapenregistren nödvändiga samarbetet mellan registren och länsbyråerna på ett rationellt och smidigt sätt kunna äga rum. Så snart en polismyndighet — efter den föreslagna omläggningen — erhållit meddelande från länsbyrån om vapeninnehavares flyttning till annat polischefsdistrikt, bör det åligga myndigheten att utan dröjsmål översända vederbörandes vapenregisterkort till polismyndigheten å inflyttningsorten. Å denna bör det därefter ankomma att handlägga alla polismyndighet åvilande vapenärenden beträffande den inflyttade personen.

Remissyttrandena

Förslaget att slopa länsvapenregistren tillstyrkes eller lämnas utan erinran i så gott som samtliga remissyttranden. Därvid åberopas i huvudsak de av organisationsnämnden anförda skälen. I något yttrande anföres därjämte, att det är viktigt att vapenregistren förvaras så, att de ej kan falla i en angripares hand och att det även ur denna synpunkt synes lämpligt, att endast ett sådant register finnes. I en del yttranden föreslås vissa kompletterande föreskrifter. Endast några enstaka remissinstanser intar en tveksam eller avvisande ståndpunkt.

Till den sistnämnda gruppen hör bl. a. *överståthållarämbetet*, som i sitt yttrande ifrågasätter, huruvida icke de motiv för uppläggandet och förändring av aktuella centrala register, som åberopades vid vapenförordningens tillkomst, äger oförändrad aktualitet i dag. *Chefen för försvarsstaben* understryker, att effektiva vapenregister är nödvändiga ur säkerhetssynpunkt, men att det torde ankomma på annan myndighet att bedöma, huruvida detta krav tillgodoses om länsvapenregistren slopas. *Skånska jägarsällskapet* och *länsjaktvårdsföreningen i Göteborgs och Bohus län* avstyrker uttryckligen, att länsvapenregistren slopas. Sistnämnda förening uttalar därvid, att för den kontroll över jaktvapeninnehavet, som nu kan utövas av jaktvårdsorganisationerna, måste ett spridande av registren till ortsmyndigheterna innebära en nackdel.

Enligt *landsfogden i Värmlands län* — som anser att länsstyrelserna alltför bör handhava ärenden angående fickvapen — bör länsstyrelserna föra ett särskilt länsregister beträffande dessa vapen. Meddelanden om tillstånd att förvärva sådana vapen bör dock lämnas lokal polismyndighet i tillståndsinnehavarens hemort för att intagas i det lokala vapenregistret. *Landsfogden* framhåller, att ett centralt länsregister över tillstånd att inneha fickvapen synes vara påkallat ur allmän övervakningssynpunkt. Liknande synpunkter framföres av *länsstyrelsen i Jämtlands län*.

Föreningen Sveriges stadsfiskaler ifrågasätter, huruvida icke polismyndigheternas register ur kontrollsynpunkt borde kompletteras med ett centralt för hela landet gemensamt sådant, förslagsvis fört vid statens kriminaltekniska anstalt.

I vissa yttranden från polishåll framhålles, att vid förslagets genomförande mer personal erfordras hos polismyndigheterna och att det kan visa sig förenat med stora svårigheter, att avdela tillräckligt kvalificerad personal för att föra registren, vilket i sin tur kan komma att påverka registrens tillförlitlighet. Det betonas vidare, att i varje fall under en viss övergångstid personalförstärkning blir erforderlig. Så t. ex. uttalar *Värmlands länsavdelning av föreningen Sveriges stadsfiskaler* följande.

Vid ett slopande av länsregistren skulle dessa utsändas till polismyndigheterna och en mycket noggrann revision av registren ske. Skall detta kunna göras någorlunda snabbt, lär tillfällig personal vara nödvändig för

uppgiften. Den ordinarie personalen kan icke medhinna detta utan att revisionen drager så långt ut på tiden att övergången till den nya ordningen blir lidande därav.

Vad angår hemvistbegreppet instämmer *statistiska centralbyrån* i egenskap av riksbyrå för folkbokföringen i organisationsnämndens förslag, att med hemvist i vapenförordningen skall förstås kyrkobokföringsorten och icke mantalsskrivningsorten. Centralbyrån fortsätter.

Regeln bör därvid tillämpas konsekvent, så att kyrkobokföringsorten blir avgörande för vilken myndighet som är behörig i olika avseenden även i sådana fall, då mantalsskrivningen utvisar en senare bosättningsort än kyrkobokföringen (de s. k. »ej kyrkfallen» enligt en gängse jargong). Detta synes böra föranleda en terminologisk ändring i författningen, då tolkningen av ordet hemvist såsom avseende mantalsskrivningsorten torde hava viss hävd.

Enligt *länsstyrelsen i Stockholms län* torde det närmast ha varit ett förbi-seende att hemvistbegreppet ej anknöts till den faktiska bosättningen enligt kyrkobokföringen, då länsvapenregistret anknöts till folkbokföringen. *Länsbyrån för folkbokföring vid länsstyrelsen i Södermanlands län* anser det nödvändigt att, om en tillfredsställande löpande aktualisering av vapenregistret skall kunna erhållas, hemvistbegreppet anknytes till kyrkobokföringsorten. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* uttalar, att en huvudbetingelse för att avisering och därav följande utredningsarbete skall kunna ske utan onödig tidsutdräkt är, att vapenförordningens hemortsbegrepp knytes till kyrkobokföringsorten i stället för såsom nu till mantalsskrivningsorten. Den anhopning av vapenregisterkort för utflyttade personer, som här uppkommit i avvaktan på vederbörandes mantalsskrivning i inflyttningsorten, fortsätter länsstyrelsen, har varit hindrande för arbetets jämna fortgång och ofta vållat besvär för allmänheten.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anser det föreslagna uttrycket »faktiska bosättningen enligt kyrkobokföringen» icke lämpligt, då den faktiska bosättningen i vissa fall icke skall medföra kyrkobokföring och i andra fall icke kommer att medföra kyrkobokföring. Hemvistbegreppet synes därför enligt länsstyrelsen böra anknytas enbart till kyrkobokföringen.

Departementschefen

Frågan om att slopa länsvapenregistren var föremål för prövning så sent som vid 1952 års riksdag. Jag ansåg mig då icke kunna biträda ett av besparingsutredningen framlagt förslag om registrens avskaffande, då jag förmenade, att de kunde vara av betydelse särskilt i orostider och att dessa register kunde hållas aktuella på ett smidigare sätt än de lokala registren. Om nu, i enlighet med vad jag förorddat, en fullständig decentralisering av vapenärendena till polismyndigheterna genomföres blir emellertid läget ett annat. Det torde då knappast längre kunna anses motiverat att bibehålla länsvapenregistren. Med den nya ordningen synes mig polismyndig-

heternas register utan svårighet kunna hållas aktuella. Dessa register får också ett särskilt värde genom att de är fullständiga i motsats till vad förhållandet f. n. är med länsvapenregistren, i vilka icke intages några uppgifter om innehav av hagelgevär och tillstånd att förvärva ammunition. Under orostider torde det vidare i första hand ankomma på polismyndigheterna att i förekommande fall ingripa. Det är därför angeläget, att dessa myndigheter ständigt har tillgång till ett aktuellt register. Förslaget att slopa länsvapenregistren har icke heller mött motstånd hos remissinstanserna. I något yttrande har den tanken framförts, att ett särskilt register över fickvapen skulle föras hos länsstyrelserna, och någon remissinstans anser, att polismyndigheternas register ur kontrollsynpunkt borde kompletteras med ett centralt, för hela landet gemensamt register. Jag kan icke finna tillräckliga skäl att genomföra dessa förslag, vilka skulle medföra ett högst betydande merarbete.

Såsom framgår av organisationsnämndens utredning kommer länsvapenregistrens slopande att hos länsstyrelserna medföra en betydande arbetslättning och stora besparingar utan att polismyndigheternas arbete kommer att nämnvärt ökas.

Det blir emellertid av vikt att tillse, att polismyndigheternas register redan från början blir så fullständiga som möjligt. Länsvapenregistren torde därför bära utskiftas på polismyndigheterna och jämföras med de lokala registren. För detta engångsarbete kan på sina håll behov av tillfällig arbetskraft uppstå. Det är angeläget att polismyndigheternas övertagande av registren förberedes i god tid — där så kan ske under medverkan av den personal, som inom länsstyrelserna sköter registren — så att arbetsanhopningen i görligaste mån begränsas.

Under hänvisning till vad jag nu anfört vill jag sålunda förorda, att länsvapenregistren slopas.

Det synes mig vidare angeläget att i detta sammanhang undanröja den oklarhet som f. n. råder angående hemvistbegreppet. Denna oklarhet har, såsom framgår av vad jag tidigare anfört, medfört otillfredsställande förhållanden inte bara när det gäller frågan om vilken myndighet som skall vara behörig att pröva en ansökan om tillstånd till vapenförvärv utan kanske främst beträffande aviseringsproceduren. Såvitt angår vapenärendena bör enligt min mening med hemvist förstås kyrkobokföringsorten eller, om vederbörande ej är kyrkoskriven här i riket, den ort, där han är bosatt. En uttrycklig bestämmelse härom bör intagas i vapenförordningen.

Duplett av tillstånds- eller deklarationsbevis

Gällande bestämmelser

I 20 § *vapenförordningen* stadgas, att om tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, nytt bevis må utfärdas efter ansökan hos den

myndighet, som utfärdat det tidigare beviset. Om beviset förstörts eller förkommit skall ansökan innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till den myndighet, som utfärdat det samma.

Organisationsnämnden

Enligt organisationsnämnden har nyssnämnda bestämmelse på ett mindre lyckligt sätt bidragit till att vapenregistren i stor utsträckning belastas med inaktuella kort. Den omständigheten att det tillkommer den myndighet, som en gång utfärdat beviset, att även utfärda duplettbevis har nämligen medfört, att en tillståndsgivande myndighet vid vapeninnehavares flyttning icke frånhänder sig dennes registerkort utan att göra en avskrift därav. Nämnden anser därför att bestämmelsen bör ändras därhän, att det skall ankomma på polismyndigheten i det distrikt, inom vilket sökanden har sitt hemvist, att utfärda duplett av tillståndsbevis och med hemvist bör även i detta fall förstås vederbörandes kyrkobokföringsort. Med en förenklad och förbättrad aviseringsgång torde detta system, anför nämnden, komma att verka både smidigt och säkert och bliva för den enskilde fördelaktigast.

Organisationsnämnden behandlar härefter frågan, hur duplett av tillståndsbevis skall utfärdas och anför härom följande.

I det till grund för gällande vapenförordning liggande betänkandet förut-sattes, att duplett av tillståndsbevis, enär koncept till vapenlicens i allmänhet ej toges, skulle komma att utfärdas i form av avskrift eller utdrag av vederbörandes vapenkort. Någon formlig bestämmelse härom inflöt emelertid ej i förordningen.

Av företagna undersökningar framgår att länsstyrelserna nu förfara olika vid utfärdande av duplett. Somliga länsstyrelser utfärda duplett i form av avskrift eller utdrag av vederbörandes vapenkort, andra åter använda för detta syfte länstryckets blankett till vapenlicens, några länsstyrelser utfärda duplett i form av diariebevis o. s. v. Till följd härav skiftar stämpelbeläggningen mellan 1, 2 eller 3 kronor.

Det torde i författningstexten böra utsägas, att duplett skall utfärdas i form av avskrift eller utdrag av vederbörandes vapenkort. Om så sker är detta ett ytterligare skäl att slopa nuvarande bestämmelse om avgivande av förklaring på tro och heder i ansökan om utfående av duplett liksom även av skyldigheten att återställa tillrättakommet bevis. Enhetlig avgift för dupletten komme även härigenom att bliva uttagen.

Remissyttrandena

Organisationsnämndens förslag lämnas utan erinran i de flesta remissyttrandena. Det är endast ett par remissinstanser som närmare berör ifrågavarande spörsmål.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser, att man icke bör slopa den i 20 § vapenförordningen stadgade skyldigheten att avgiva förklaring på tro och heder. Länsstyrelsen anför härom följande.

Nämnden vill emellertid samtidigt slopa den i vapenförordningens 20 § stadgade skyldigheten att i ansökan om nytt tillstånds- eller deklarationsbevis avgiva förklaring på tro och heder om förlusten av beviset ävensom skyldigheten att, när bevis kommit tillrätta, återställa detta eller det nya beviset. Av förarbetena till 1949 års vapenförordning framgår, att detta stadgande utformats efter mönster av bestämmelserna om körkort och om legitimationskort enligt legitimationskungörelsen. Något skäl synes icke föreligga att — i samband med att duplett av tillstånds- eller deklarationsbevis ersättes av avskrift eller utdrag av vederbörandes vapenkort — helt slopa nyssnämnda förpliktelser.

Länsstyrelsen i Jönköpings län påpekar, att om duplett utfärdas i form av utdrag ur vapenregistret kommer i regel å utdraget icke att vara angivet för vilket ändamål vapnet må innehavas. Även länsstyrelsen i Jämtlands län berör frågan om duplettbeviset och ändamålet med vapeninnehavet samt anför därom följande.

Vid utfärdande av duplettbevis beträffande skjutvapen bör av beviset såväl som av den ursprungliga licensen framgå, för vilket ändamål vederbörande erhållit tillstånd att inneha vapnet. I allmänhet torde ändamålet icke antecknas å registerkorten. I fråga om äldre tillstånd, där ansökningshandlingarna utgallrats, finnes ingen möjlighet att fastställa det ändamål för vilket tillståndet meddelats. Det synes länsstyrelsen därför med hänsyn till innehållet i 36 § vapenförordningen nödvändigt, att polismyndigheten tillägges rätt att vid ansökan om duplettbevis i förekommande fall ompröva ändamålet, oavsett vad tidigare licens innehållit i förevarande avseende. Duplettbevisen böra under sådana förhållanden alltid utfärdas å länstryckets blankett till vapenlicens med angivande av ändamålet samt förses med påstämpling »Duplettbevis».

Departementschefen

Jag biträder organisationsnämndens förslag, att det skall ankomma på polismyndigheten i den ort, där sökanden har sitt hemvist — och där vederbörandes vapenregisterkort sålunda skall finnas — att utfärda duplettbevis. Det nuvarande systemet — att duplettbevis utfärdas av den myndighet som utfärdat det ursprungliga beviset — har medfört, att vapenregistren belastas med avskrifter av alla registerkort för utflyttade personer enbart med tanke på att vederbörande möjligen en gång i framtiden kommer att anhålla om duplettbevis. Metoden förefaller mig i hög grad opraktisk.

Vid utfärdande av duplettbevis förfar länsstyrelserna f. n. olika. Här bör ett enhetligt förfarande komma till stånd bl. a. med hänsyn till stämpelbeläggningen. Den lämpligaste lösningen torde vara att utfärda duplettbeviset i form av en avskrift av vederbörandes vapenkort. För att av duplettbeviset skall framgå, för vilket ändamål vapnet må innehavas, bör ändamålet alltid antecknas icke endast å den ursprungliga vapenlicensen utan även å själva vapenkortet. Närmare föreskrifter om utfärdande av duplettbevis får inlagas i anvisningarna till vapenförordningen.

Enligt organisationsnämnden bör den nuvarande föreskriften om avgivande av förklaring på tro och heder i ansökan om utfående av duplett samt om skyldighet att återställa tillrättakommet bevis slopas. I likhet med länsstyrelsen i Stockholms län kan jag icke finna något bärande skäl för att slopa denna förpliktelse. Det torde tvärtom vara av vikt, bl. a. med hänsyn till risken för att bevis skall missbrukas, att förhindra att duplettbevis utfärdas i andra fall än när originalbeviset verkligen förkommit.

Avveckling av dödsbos vapeninnehav

Gällande bestämmelser

Enligt 5 § 1 mom. andra stycket *vapenförordningen* skall ansökan beträffande vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, ingivas så snart ske kan och sist inom tre månader från det bo-uppteckning förrättades eller, där arvskifte eller bodelning erfordras, från det arvskiftet eller bodelningen ägde rum. Till denna bestämmelse ansluter sig ett stadgande i 19 § *vapenförordningen*, enligt vilket det åligger den som har vård om dödsbo eller konkursbo, där vapen finnes, att inom tre månader från dödsfallet eller beslutet om egendomsavträde hos polismyndigheten i orten göra skriftlig anmälan om vapeninnehavet, såvida ej någon inom samma tid gjort ansökan om tillstånd till innehav av vapnet i vanlig ordning.

Organisationsnämnden

Organisationsnämnden framhåller, att utredningar rörande dödsbos vapeninnehav och därav föranledda regleringar av vapeninnehaven förekommer ofta och vållar myndigheterna ett ej ringa arbete. Genom den löpande avisering om vapeninnehavares död, som av länsbyråerna lämnas de tillståndsgivande myndigheterna, beredes dessa tillfälle att vidtaga av dödsfallen betingade åtgärder, såvitt angår de avlidnas vapeninnehav. För vapenregistrens aktualisering och tillförlitlighet är det också enligt nämnden viktigt, att detta arbete bedrivs med omsorg och energi och att tillräckliga medel för framtvingande av en avveckling av dödsbos vapeninnehav finnes. Härutinnan anser emellertid organisationsnämnden att det brister i ett visst hänseende och anför därom följande.

Om nämligen, såsom mycket vanligt är, dödsbodelägare leva samman i oskiftat bo, synas lagliga möjligheter att tillgripa tvång för åstadkommande av en reglering av dödsboets vapeninnehav saknas eller i vart fall vara mycket tvivelaktiga och utan större praktiskt värde. Straffbestämmelserna om olaga vapeninnehav synas knappast vara tillämpliga för delägare i oskiftat bo, även om någon av delägarna i vidare mån än de andra kan anses ha den faktiska vårdnaden om den avlidnes vapen.

Nämnden erinrar härefter om ett under förarbetena till den nuvarande vapenförordningen framfört förslag om att delägare i oskiftat dödsbo skulle vara pliktiga att viss tid efter dödsfallet vidtaga nödiga anstalter i avseende å innehavet av de vapen, som ägts av den avlidne. Ett sådant förslag ansågs emellertid icke kunna genomföras, emedan frågan om äganderätten till den avlidnes vapen vid tiden för dödsfallet icke alltid vore slutgiltigt avgjord. I stället infördes bestämmelsen om anmälningsskyldighet beträffande avliden persons vapeninnehav. Detta stadgande anser organisationsnämnden dock icke lösa problemet. Nämnden anför härefter följande.

Licensplikt med straffpåföljd vid underlåtenhet torde därför uttryckligen böra införas för delägare även i oskiftat dödsbo, därest den avlidnes vapen ej inom förslagsvis tre månader efter det bouppteckning upprättats av dödsboet överlåtits till utomstående person. Utan hinder av att arvskifte och i förekommande fall bodelning tills vidare icke avses att äga rum, bör det gå att träffa ett avgörande om hur det skall förfaras med den avlidnes vapen. Ett sådant avgörande behöver ju icke nödvändigtvis innebära, att ett vapen med äganderätt tillägges någon av dödsbodelägarna med föregripande av blivande arvskifte och bodelning. Det behöver blott innefatta, att vapnet under tiden för samlevnaden i oskiftat bo skall innehavas av någon av delägarna. I sådan händelse torde, om ansökan om tillstånd till innehavet avslås, bestämmelserna om inlösen i 17 § vapenförordningen icke böra bli tillämpliga, förrän tilläventyrs samtliga dödsbodelägare erhållit avslag å innehavsansökan.

Även om den av organisationsnämnden förordade skärpningen ej genomföres, ifrågasätter nämnden, huruvida ej stadgandet om dödsbos och konkursbos anmälningsskyldighet bör upphävas. Som skäl för denna ståndpunkt anför nämnden följande.

Beträffande dödsbo erhålla ju de tillståndsgivande myndigheterna avisering om vapeninnehavares död från länsbyråerna. De fall, där den avlidne utan licens eller deklaration innehaft vapen, torde numera ej vara så många, att de motivera en allmän anmälningsskyldighet. I fråga om konkursbo torde konkursgäldenären ofta nog faktiskt få disponera över sitt vapen under konkursen samt efter dess avslutande behålla detsamma. I de fall åter, där vapnet av konkursboet överlåtes till annan person, torde konkursförvaltningen tillse, att vapnet ej överlämnas till köparen, förrän denne erhållit vederbörligt tillstånd till innehavet. I båda fallen vill ur kontrollsynpunkt särskild anmälan till polismyndighet om konkursboets vapeninnehav synas överflödig.

Remissyttrandena

I en del yttranden understrykes, att de nuvarande bestämmelserna angående dödsbos avveckling av vapeninnehav icke är tillräckligt effektiva. Sälunda sägs i yttrande från *polismästaren i Stockholm* följande.

Utredningar rörande dödsbos vapeninnehav vällar kriminalpolisen mycket besvär. Den i 19 § vapenförordningen omförmälda anmälningsskyldigheten har därvid visat sig vara föga ändamålsenlig. I stor utsträckning

torde sådan anmälan underlåtas. Gällande bestämmelser i övrigt i hithörande avseende äro även av den art att lagliga möjligheter att åstadkomma en avveckling av dödsbos vapeninnehav oftast saknas. För att undanröja rådande olägenheter härutinnan bör därför straffsanktionerad bestämmelse införas innebärande skyldighet för delägare i oskiftat dödsbo att inom föreslagen tid antingen själv söka vapenlicens eller också att överlåta den avlidnes vapen.

I ett yttrande från *centralpolisavdelningen i Malmö* sägs, att enligt nuvarande knapphändiga bestämmelser omöjliggöres helt enkelt en inom någorlunda rimlig tid genomförd avveckling av dödsbos vapeninnehav, därför att någon tid icke finnes angiven, varunder dödsbos vapeninnehav skall vara reglerade. *Landsfiskalen i Strängnäs distrikt* säger, att det är synnerligen vanligt, att dödsbodelägare leva samman i oskiftat dödsbo under mycket lång tid och att frågan då står öppen, om vem av dödsbodelägarna som skall stå såsom ansvarig för innehavet av vapen, som tillhört arvlåtaren. Landsfiskalen fortsätter.

För kontrollens skull borde det vara en av dödsbodelägarna som står för innehavet. Inom detta distrikt föreligger just ett sådant fall, då ett vapen (pistol), som tillhört en arvlåtare, vars arvingar sedan flera år tillbaka leva i oskiftat dödsbo, fortfarande står registrerat på den döde utan att åtminstone hittills ett avgörande kunnat träffas huru det skall förfaras med vapnet. Detta förvaras nämligen i en låst låda i ett skrivbord, som tillhör dödsbodelägarna gemensamt och vartill en av delägarna har nyckeln. Denne dödsbodelägare är bosatt på annan ort och av polismyndigheten hittills gjorda ansträngningar att få honom att vidtaga sådana åtgärder, att vapnet kan av polismyndigheten omhändertagas, ha varit förgäves. Ärendet har nu underställts länsstyrelsens prövning. Det nu relaterade fallet visar enligt min mening, att hithörande område av vapenlagstiftningen bör kompletteras med effektiva regler för att förhindra uppkomsten av en nu beskriven situation, som knappast kan kallas tillfredsställande.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har principiellt intet att erinra mot organisationsnämndens förslag men framför vissa synpunkter, som enligt länsstyrelsens mening bör beaktas vid utformningen av bestämmelserna. Länsstyrelsen anför bl. a. följande.

Länsstyrelsen vill emellertid framhålla, att för närvarande ett betydligt antal dödsbon existera oskiftade och att därför i promemorian borde berörts frågan om från vilken tidpunkt licensplikt bör inträda för delägare i sådant vid förslaget genomförande oskiftat dödsbo. I förslaget förutsättes vidare att om dödsbodelägare erhåller avslag å ansökan om innehav av vapen tillhörigt dödsboet inlösen av vapnet icke bör kunna ske förrän eventuellt samtliga dödsbodelägare erhållit avslag å liknande framställningar. Därvid har emellertid icke upptagits till diskussion frågan huru lång tidsfrist som bör medgivas mellan den dag då lagakraftägande beslut om avslag å en delägars ansökan föreligger och den dag då ansökan av annan dödsbodelägare senast skall ha ingivits till vederbörande myndighet eller vapnet senast överlåtits till utomstående. Dessa synpunkter böra enligt länsstyrelsens mening beaktas vid utformningen av bestämmelserna i nu förevarande hänseende.

I några yttranden förordas, att den nuvarande anmälningsskyldigheten skall bibehållas. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* anser sålunda, att anmälningsskyldigheten bör bibehållas med hänsyn till att vapen fortfarande finnes, som icke deklarerats eller för vilka tillstånd aldrig meddelats. *Landsfogden i Kronobergs län* kan icke finna att några bärande skäl föreligger för att upphäva anmälningsskyldigheten.

Endast två remissmyndigheter, nämligen *överståthållarämbetet* och *länsstyrelsen i Kronobergs län*, ställer sig helt avvisande till organisationsnämndens ifrågavarande förslag. Beträffande förslaget att införa licensplikt för delägare i oskiftat dödsbo uttalar *överståthållarämbetet*, att enligt gällande bestämmelser underrättas vederbörande vapenregistermyndighet vid inträffat dödsfall och kan — oberoende av om nu föreskriven anmälningsskyldighet fullgöres eller ej — vidtaga erforderliga åtgärder beträffande dödsboets vapen. Under sådana förhållanden anser ämbetet en straffsanktionerad licensplikt av så tvivelaktig konstruktion som den föreslagna sakna berättigande. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser såväl den föreslagna straffbestämmelsen som anmälningsskyldigheten obehövlig och anför följande.

Den aktualitet vapenregistret erhåller genom fortlöpande kontroll mot folkbokföringsregistret gör enligt länsstyrelsens mening stadgandet i 19 § vapenförordningen om anmälningsskyldighet för den, som har vård om avlidne persons bo beträffande i boet befintliga vapen, överflödigt. De åtgärder, som av länsstyrelsen vidtagas, då en vapeninnehavare avlidit, torde i de flesta fall vara påbörjade innan vårdnadshavarens tidsfrist utgått, och grunda sig således på den från folkbokföringsregistret erhållna uppgiften om dödsfallet. Något komplement till denna uppgift i form av skriftlig anmälan från den, som har vård om boet, synes icke erforderlig. Måhända hör dock stadgandet stå kvar i vad angår konkursbos vapen. Det torde icke erfordras att införa straffbestämmelser för underlåtenhet att registrera dödsbos eller konkursbos vapen på viss person, enär erfarenheten har visat, att dylika ärenden i regel kunnat tillrättaläggas trots avsaknaden av straffpåföljd.

Departementschefen

Enligt organisationsnämnden är de nuvarande bestämmelserna om avveckling av dödsbos vapeninnehav icke tillräckligt effektiva, vilket haft till följd, att det i vissa fall över huvud taget icke varit möjligt att framtvunga en avveckling. Nämnden har därför föreslagit, att licensplikt skall införas för delägare i oskiftat dödsbo om den avlidne vapen ej inom tre månader efter det bouppteckning upprättats överlåtits till utomstående person. Underlåtenhet att söka licens skulle medföra straffansvar. Även i en del remissyttranden framhålls svårigheterna att få till stånd en avveckling av dödsbos vapeninnehav. Emellertid torde det här röra sig om undantagsfall. Vidare lär, då avveckling ej ägt rum inom tre månader

från bouppteckningens förrättande, under vissa omständigheter ansvar för olaga vapeninnehav kunna ifrågasättas för den eller de dödsbodelägare, som faktiskt innehar vapnet eller disponerar över detsamma. Med hänsyn härtill och då organisationsnämndens förslag torde möta vissa praktiska svårigheter vill jag icke nu förorda någon ändring av gällande bestämmelser. Ej heller anser jag skäl föreligga att nu slopa den i 19 § vapenförordningen föreskrivna anmälningsskyldigheten.

Licensinnehavares anmälningsskyldighet då erhållet tillstånd ej begagnats

Gällande bestämmelser

Jämlikt 8 § 2 mom. vapenförordningen är som regel tillstånd att inneha skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande. Den som ej före utgången av denna tid förvärvat vapnet, skall sist inom en månad därefter skriftligen underrätta den myndighet som meddelat tillståndet. Överträdelse av denna föreskrift är icke straffbelagd.

Organisationsnämnden

Nämnden framhåller, att det för vapenregistrens tillförlitlighet självfallet är av stor vikt, att nyssnämnda anmälningsskyldighet iakttages, då eljest åtskilliga personer kommer att vara registrerade som vapeninnehavare, ehuru de i verkligheten ej alls innehar vapen eller visst vapen jämte annat eller andra vapen. Nämnden fortsätter.

Erfarenheten torde emellertid ha givit vid handen (t. ex. i samband med dödsboutredningar) att ifrågavarande anmälningsskyldighet ej fullgöres i den utsträckning, som önskvärt vore.

Med anledning härav skulle det kunna ifrågasättas att införa straffansvar för underlåtenhet att göra anmälan i fall som här avses. Det synes emellertid tvivelaktigt, om ett stadgande om straffpåföljd kommer att medföra önskad effekt. Med hänsyn härtill synes införande av straffansvar för berörda underlåtenhet ej vara att förorda.

Å den nuvarande vapenlicensblankettens baksida är en erinran om ifrågavarande anmälningsskyldighet inryckt bland vissa andra med fin stil tryckta utdrag ur vapenförordningen. Det bör övervägas att flytta denna erinran till den fria högra delen av licensens baksida och där trycka densamma på ett iögonfallande sätt.

Remissyttrandena

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anför följande.

I likhet med organisationsnämnden anser länsstyrelsen nuvarande bestämmelser i 8 § 2 mom. vapenförordningen om anmälningsskyldighet, då erhållen vapenlicens ej begagnats, icke tillräckliga för att åstadkomma ett

fullt tillförlitligt vapenregister. Icke heller de av organisationsnämnden ifrågasatta åtgärderna synas tillfyllest för en effektivisering av anmälningsskyldigheten. Länsstyrelsen vill ifrågasätta, om icke den nuvarande anmälningsskyldigheten borde slopas och ersättas med en bestämmelse om skyldighet för vederbörande vapenöverlåtare att, så snart överlåtelsen ägt rum, göra anmälan härom till licensmyndigheten. För att underlätta denna anmälningsskyldighet kunde vapenlicensen lämpligen utställas i ytterligare ett exemplar, som vapenöverlåtaren efter överlåtelsen hade att insända till licensmyndigheten, som då hade att verkställa vederbörlig anteckning i vapenregistret och underrätta länsbyrån om vapenförvärvet.

I en vid *poliskammarens i Norrköping* yttrande fogad promemoria, upprättad i polisens ordonnansavdelning, sågs beträffande ifrågavarande anmälningsskyldighet följande.

Denna anmälningsskyldighet fullgöres praktiskt taget aldrig. Då cirka 90 procent av vapnen inköpas hos vapenhandlare har detta problem här i staden lösts på så sätt, att handlarna besökts ett par gånger årligen för bland annat kontroll av vilka licensinnehavare som köpt ut respektive vapen inom föreskriven tid. Har så ej skett har licensinnehavaren tillskrivits och licensen återfordrats. Även om straffansvar för den försumlige införes torde — som i förslaget anförts — ej någon nämnvärd förbättring härutinnan komma till stånd.

Enligt *Södermanlands läns jaktvårdsförening* bör straffsanktion införas.

Departementschefen

Tillstånd att inneha vapen förfaller om vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande och om tillståndet ej utnyttjas, skall den tillståndsbeviljande myndigheten underrättas. Det är uppenbarligen av betydelse för vapenregistrens tillförlitlighet, att denna anmälningsskyldighet fullgöres. Så torde emellertid ofta icke vara fallet. Organisationsnämnden har diskuterat frågan, huruvida straffansvar bör införas för underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldigheten. Då det synes nämnden tivelaktigt om straffpåföljd skulle medföra önskad effekt, har nämnden icke velat förorda en sådan åtgärd utan i stället föreslagit, att en erinran om anmälningsskyldigheten skall tryckas på vapenlicensen på ett mera iögonfallande sätt än f. n. Icke heller jag är övertygad om att en straffbestämmelse skulle medföra någon påtaglig förbättring härvidlag och jag anser, att med införandet av en sådan bestämmelse i varje fall bör anstå t. v. Jag biträder sålunda organisationsnämndens ståndpunkt i detta spörsmål.

Handelstillstånden

Gällande bestämmelser

Enligt 28 § *vapenförordningen* har den som vill idka handel med skjutvapen att söka tillstånd därtill hos länsstyrelsen i det län, där rörelsen skall utövas.

I 28 § andra stycket stadgas, att tillstånd må meddelas endast för viss tid, högst fem år.

I beslutet skall vidare angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen skall bedrivas.

Organisationsnämnden

Organisationsnämnden finner det knappast erforderligt att begränsa tiden för tillstånds giltighet på sätt som skett och anför härom bl. a. följande.

Dylik begränsning föreligger ej i fråga om de närbesläktade tillstånden att idka handel med explosiva varor. Skälen för en periodisk omprövning av tillstånden torde ej kunna anses vara så mycket starkare beträffande skjutvapen, att en dylik skillnad är motiverad.

Vid frågans bedömande torde böra beaktas, att länsstyrelse och polismyndigheter äga ganska vidsträckt kontrollbefogenheter gentemot vapenhandlare. Sålunda kan länsstyrelsen, om anledning därtill yppats, återkalla ett löpande tillstånd att driva handel med skjutvapen. Det åligger vidare polismyndighet att *dels* tillse att olaga handel med skjutvapen ej äger rum samt att vapen, som innehavas av handlande, förvaras på föreskrivet sätt, *dels ock* att minst en gång årligen låta granska de inköps- och försäljningsböcker jämte bilagor, som handlande är pliktig att föra, så ock, då anledning därtill förekommer, hans lager av skjutvapen. Handlande är därjämte skyldig att när som helst hålla nämnda böcker och bilagor tillgängliga för polisman samt lämna av denne begärda upplysningar om inköpta och försålda vapen samt förefintligt lager därav ävensom rörande andra förhållanden, som äro av betydelse för fullgörande av den allmänna tillsyn, som åligger polismyndighet.

Med denna starka kontroll över vapenhandlare samt de möjligheter till ingripande mot dylik handlare, som föreligga, synes det ej vara erforderligt med periodisk omprövning av handelstillstånd, utan sådant bör utan olägenhet kunna meddelas att gälla tills vidare. I betraktande torde även komma att handel med vapen som regel utövas av fast etablerade solida företag, ofta i samband med järnhandelsrörelse.

Remissyttrandena

Endast några enstaka remissinstanser har berört ifrågavarande spörsmål. De har därvid tillstyrkt organisationsnämndens förslag.

Departementschefen

Ansökningar om tillstånd att idka handel med skjutvapen anser jag i likhet med organisationsnämnden alltfört böra prövas av länsstyrelserna. Dessa ärenden utgör en speciell grupp, som bör bedömas ur andra synpunkter än övriga vapenärenden. Vidare rör det sig här om ett förhållandevis litet antal ärenden. Länsstyrelserna bör även föra ett särskilt register över dessa. Om beviljade tillstånd bör polismyndigheten i den ort, där rörelsen skall utövas, underrättas.

Mot organisationsnämndens förslag att slopa den nuvarande begräns-

ningen av handelstillstånden till fem år har jag ej något att erinra. Dessa tillstånd torde utan olägenhet kunna utfärdas att gälla tills vidare. Jag vill i samband härmed erinra om att vapenhandlarna är underkastade mycket stark kontroll och att länsstyrelsen när som helst har möjlighet att återkalla tillstånden.

In- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen

Gällande bestämmelser

Enligt 35 § *vapenförordningen* må skjutvapen och ammunition ej införas till riket utan tillstånd. Sådant tillstånd meddelas av länsstyrelsen i det län, där sökanden har sitt hemvist, eller, om han ej har hemvist i riket, av länsstyrelsen i det län, där förtullning av varan skall äga rum. Om någon för deltagande i tävling eller övning, som anordnas av någon i förordningen närmare angiven sammanslutning, vill införa skjutvapen eller ammunition, må dock tillstånd sökas hos länsstyrelsen i det län, där sammanslutningens styrelse har sitt säte. Avser ansökan om införseltillstånd jämväl tillstånd att utan hinder av gällande utförselbud inom viss tid återutföra vapen, som sökanden innehar för personligt bruk, eller ammunition till sådant vapen, ankommer det på länsstyrelsen att även upptaga ansökningen i denna del till prövning. Beträffande bedömningen av ansökningar om tillstånd till införsel och om förfarandet i ansökningsärenden skall allmänna bestämmelser i vapenförordningen om tillstånd till förvärv och innehav gälla i tillämpliga delar. Den som fått tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger inneha egendomen för det ändamål tillståndet avser.

För resande tillhöriga vapen och ammunition, som införes för den resandes personliga bruk, åtnjutes tullfrihet enligt 5 § d *tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929*.

Vapen och ammunition är även, i den mån de medföres av resande för eget bruk under resan, undantagna från det allmänna import- och exportförbudet.

För utförsel av vapen och ammunition erfordras enligt *kungörelsen den 25 november 1949 angående förbud mot utförsel från riket av krigsmateriel* särskilt tillstånd. Tillstånd beviljas i allmänhet av chefen för handelsdepartementet. I kungörelsen erinras dock om möjligheten enligt 35 § vapenförordningen att söka tillstånd hos länsstyrelse för utförsel av vapen och ammunition, som införts till riket. Vidare föreskrives i kungörelsen, att om någon vill för personligt bruk från riket utföra vapen eller ammunition och ämnar inom viss tid återinföra vapnet eller överbliven ammunition, äger den länsstyrelse, som enligt vapenförordningen må bevilja tillstånd till införseln, jämväl meddela tillstånd till utförseln.

Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m.

Beträffande tidigare strävanden att förenkla in- och utförselbestämmelserna i fråga om jakt- och tävlingsvapen anför kommittén.

Vid VI nordiska jägarkongressen i Oslo 1935 påtalades från en del nordiska jägare de svårigheter, som med gällande bestämmelser mötte den jägare, som i och för jakt i ett eller flera av de fyra nordiska länderna hade att från eget land medföra jaktgevär och ammunition.

Kongressen förutsatte att, därest den inresande jägaren vid anhållan om att få medföra vapen och ammunition medförde ett av centraljaktvårdssammanslutning i eget land utfärdat intyg om att jägaren i fråga vore en pålitlig och rättskaffens man, för vilken sammanslutningen i fråga kunde ikläda sig ansvaret, skulle lätnader kunna beviljas så till vida att jaktvapen och ammunition kunde utan vidare få införas och åter utföras blott mot uppvisandet av ovan angivna intyg för respektive tull- och polismyndigheter. Det borde endast bli fråga om verkliga jaktvapen, ej om armégevär, revolverar o. d. Man kunde även enligt kongressen tänka sig en lämplig begränsning av den myckenhet ammunition, som skulle få medföras.

Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. beslöt vid sammanträden i Göteborg och Köpenhamn hösten 1951 att hänvända sig till jaktvårds- och andra berörda organisationer i de nordiska länderna med hemställan, att dessa måtte framkomma med förslag till önskvärda och realiserbara lätnader beträffande bl. a. in- och utförseln av jaktgevär vid färd mellan de nordiska länderna. För utredning av denna och liknande frågor rörande liberaliseringen av den internordiska trafiken tillsattes ett underutskott. Nämnda underutskott tillskrev under vintern 1951—52 samtliga mer betydande jaktvårdsorganisationer i de fyra länderna med hemställan, att dessa måtte framkomma med konkreta förslag till önskade lätnader.

Som en följd av utskottets verksamhet upptog den VIII nordiska jägarkongressen vid sammanträde i Helsingfors den 18—20 maj 1952 frågan till gemensam behandling och gjorde följande uttalande i vad avser frågan om jaktvapen: »Angående in- och utförsel av jaktgevär vid färd mellan de nordiska länderna har kongressen den uppfattningen att de gällande bestämmelserna kunna betydligt förenklas. Kongressen anser att jaktvapen, medförda från hemlandet vid resor mellan de nordiska länderna, fritt bör få in- och utföras mot uppvisande av *dels* den av det egna landets myndigheter utfärdade vapenlicensen *dels* ock deklaration angående vapnets fabrikmärke, art och kaliber. Vad beträffar medförd ammunition anser kongressen att hagelammunition bör få in- och utföras i valfri mängd, men att kulammunition bör begränsas till 50 skott för varje kulgevär.»

I promemorian framställes härefter kommitténs förslag. Därvid yttras till en början.

Det synes kommittén vara ändamålsenligt att föreskrifterna rörande resandes in- och utförsel av vapen och ammunition för bruk under tillfällig vistelse i landet resp. utlandet helt frikopplas från övriga bestämmelser om in- och utförsel av vapen. För bedömning av frågan huruvida vapen skall få tillfälligt införas resp. utföras genom resandetrafiken bör

enligt kommitténs uppfattning andra synpunkter ligga till grund än vid kommersiell eller annan slutgiltig in- eller utförsel av vapen.

I Danmark, Finland, Norge och Sverige äro föreskrifterna rörande beviljande av vapenlicenser i stort sett lika såtillvida att personer, som av en eller annan anledning icke bör få inneha vapen, utestängas från möjligheterna att erhålla vapenlicens. Man torde därför kunna uppställa presumtionen att en person från ett nordiskt grannland, som innehar licens för vapen i det egna landet, i princip skulle kunna få denna licens godkänd i de andra länderna.

Anledningen till att myndigheterna, oaktat det ovan anförda, önskar öva en viss kontroll över in- och utförseln av jakt- och tävlingsvapen genom resandetraffiken torde sålunda knappast ligga däri att man önskar kontrollera vapeninnehavarens lämplighet att handha vapen utan främst det förhållandet att icke behöriga personer icke skola kunna tillägna sig vapen utan licens eller att resandetraffiken i övrigt begagnas i otillåtet syfte. En kontroll över att vapen icke definitivt in- eller utföres utan myndigheternas godkännande borde emellertid enligt kommitténs uppfattning kunna verkställas utan att medborgare från de nordiska länderna, som önska medföra vapen vid tillfälligt besök i landet *på förhand* skall behöva ha utverkat tillstånd härför. En kontroll utövad av gränstullstationerna genom verkställande av anteckning om in- och återutförseln respektive ut- och återinförseln av ifrågavarande vapen inom viss begränsad tid borde vara fullt tillräcklig för att tjäna det önskade syftet.

Kommittén föreslår att regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige skall låta föranstalta att personer, som är medborgare i de fyra länderna vid resa må in- och utföra i respektive land normalt brukliga och tillåtna jaktgevär och andra jaktvapen ävensom vapen för tävlingsändamål för bruk i landet respektive utanför landet under en tidrymd av högst tre månader på följande villkor:

Den av det egna landets myndigheter utfärdade vapenlicensen skall uppvisas. I Danmark bosatt person, som medför icke räfflat hagelgevär, bör dock befrias från denna skyldighet, enär något danskt licenstväng beträffande dylika vapen icke föreligger.

Deklaration angående vapnets fabrikationsmärke, art och kaliber samt vederbörandes namn och adress i hemlandet och besökslandet skall göras på föreskrivet sätt till vederbörlig tullpersonal på ut- resp. inreseorterna.

Enligt kommitténs mening bör en dylik deklARATION enklast kunna verkställas genom ifyllande av blanketter i två exemplar, varvid det ena exemplaret avlämnas till tullen vid in- resp. utförseln och det andra vid återutförseln resp. återinförseln. Genom sammanparning av mot varandra korresponderande blanketter torde utan svårigheter och utan större administrativ apparat bli möjligt att omedelbart konstatera om någon person brutit mot bestämmelserna.

Kommittén anser vidare, att motsvarande bestämmelser bör kunna tillämpas vid tillfällig införsel av vapen av olika slag för tävlingsbruk. Förutom vapenlicens (motsvarande) bör då vapeninnehavaren, när fråga är om införsel av andra vapen än jaktgevär och i övrigt tillåtna jaktvapen,

på tullstationen i inreseorten uppvisa skriftlig inbjudan från tävlingsorganisationen i landet.

Beträffande in- och utförseln av till vapnet passande ammunition anser kommittén, att hagelammunition och ammunition till miniatyrgevär bör få in- och utföras i mängd som motsvarar det normala behovet under vistelsen. Ut- och införsel av ammunition för tävlingsändamål bör sålunda kunna tillåtas i för olika slag av tävlingar nödiga mängder ökade med en skäligen mängd för övningsändamål.

Remissyttrandena

Icke i något av de inkomna yttrandena har förslaget helt avstyrkts. I det följande kommer att anges i vilka yttranden som reservationer anmälts eller ändring påyrkats. I *övriga yttranden* tillstyrkes förslaget helt.

Kriminaltekniska anstalten tillstyrker förslaget under förutsättning att motsvarande bestämmelser meddelas i övriga skandinaviska länder samt att kontrollen vid in- och utförsel ur riket sker på betryggande sätt.

Statspolisintendenten anser, att den föreslagna lättningen bör begränsas till sådana fall, som avser vapen och ammunition för tävlingsbruk. En motsvarande frigivning beträffande in- och utförsel av vapen för jaktändamål bör av säkerhetsskäl ej förekomma, när i dylika fall ej samma möjligheter till kontroll föreligger, speciellt icke om in- och utförsel kan väntas ske i större skala.

Generaltullstyrelsen anför.

Tullverket har sig icke ålagt och saknar för övrigt möjlighet att utöva någon kontroll därå, att av resande medförda vapen efter in- eller utförsel därav verkligen bliva återutförda respektive återinförda. Med hänsyn till de numera tillämpade lättnaderna i tullkontrollen, såvitt angår den internordiska resandetraffiken, kan från tullverkets sida ej heller upprätthållas någon mera noggrann kontroll å vad de resande medföra. Enär undersökning endast sker stickprovsvis, kan alltså in- och utförsel särskilt av mindre vapen och ammunition, som den resande bär på sig eller förvarar i handbagage, lätt undandraga sig tullverkets kontroll.

Av kommittén föreslagen liberalisering av den nordiska resandetraffiken, såvitt angår in- och utförsel av vapen och ammunition för jakt- och tävlingsändamål, torde för vårt lands vidkommande allenast kräva dispens från vapenförordningen och krigsmaterielkungörelsen. Det undandraget sig styrelsens bedömning, huruvida och under vilka förutsättningar en sådan dispens låter sig genomföra. En effektiv kontroll å resandes in- och utförsel av vapen och ammunition skulle med hänsyn till ovanberörda lättnader i tullkontrollen i varje fall kräva en helt annan och mera omständlig procedur än vad kommittén synes ha förutsatt genom ett deklarationsförfarande vid in- och utresa.

Förslaget synes hava avfattats med tanke närmast på att vapen och ammunition medföras av resande såsom handbagage. Kommittén har sålunda ej behandlat den i förevarande sammanhang ej helt oviktiga frågan om genomförande av lättnader i transiteringshänseende vid försändning av vapen och ammunition såsom inskrivet resgodis från ett till annat nor-

diskt land över mellanliggande sådant land. Enligt 35 § 1 mom. sista stycket vapenförordningen må skjutvapen och ammunition transiteras allenast till ort inom riket. Kungl. Maj:t är emellertid oförhindrad att med stöd av 1 § sista stycket transiteringsförordningen (nuvarande lydelse, se SFS 1935 nr 252) lämna tillstånd till transitering av vapen och ammunition till utrikes ort.

Ur synpunkten av de intressen, tullverket har att tillvarata, är från styrelsens sida eljest icke något att erinra i anledning av kommittéens förslag.

Tulldirektionen i Stockholm ifrågasätter om icke beträffande grupp av tävlande deklARATIONEN bör upprättas av gruppledaren utan att grupplemmarnas enskilda vapenlicenser behöver uppvisas. I fråga om ammunition anses förslaget oklart såtillvida som däri icke omnämnes kulammunition till jaktgevär i allmänhet.

Länsstyrelsen i Stockholms län och tullkammaren i Hälsingborg anser det ej nödvändigt att för införsel av tävlingsvapen uppställas som villkor att inbjudan till tävling uppvisas. Länsstyrelsen yttrar, att individuell inbjudan ofta icke torde föreligga; i den deklARATIONEN som skall avgivas bör emellertid det ändamål för vilket vapnet medföres klart angivas i fråga om såväl tävlings- som jaktvapen. Tullkammaren anför, att det kan ifrågasättas om vilken person eller förening som helst skall godkännas som inbjudare. Om svaret på denna fråga är nej, kan det uppstå svårighet för vederbörande tulltjänsteman att avgöra om inbjudan kan godtagas. — NämnDA länsstyrelse går även in på frågan om rätt att medföra ammunition och anför.

Kommittéens förslag att ammunition till hagelgevär och miniatyrgevär skulle få in- och utföras i mängd, som motsvarar det normala behovet under vistelsen, finner länsstyrelsen mindre lämpligt med hänsyn bland annat till att prövningen av behovet helt skulle ankomma på tullpersonalen. För denna uppgift, som är av helt annat slag än tullens övriga arbete, skulle personalen med säkerhet komma att stå ganska främmande. Det bör därför övervägas, om man inte kan finna någon mera schematisk metod för att fastslå, vilka kvantiteter ammunition som får medföras. Det kan sålunda ifrågasättas, om ej en viss mängd ammunition kunde få medtagas utan särskild prövning. Denna kvantitet kunde för varje särskilt slag av vapen bestämmas efter samråd med skytte- och jägarorganisationerna. För det fall att en resande önskar medföra större mängd ammunition än sålunda fixerats, bör kanske övervägas att låta den nu tillämpade ordningen gälla. Utformas bestämmelsen om rätt att medföra hagel- och miniatyrgevärsammunition på sätt länsstyrelsen nu ifrågasatt, synes den böra gälla även annan ammunition, som är avsedd för jakt eller tävlingsändamål.

Länsstyrelsen i Malmöhus län och poliskammaren i Malmö påpekar att i Danmark icke automatiska salongsgevär med en kaliber icke överstigande 22 (6 mm) är licensfria. Med hänsyn till den noggranna prövning som här tillämpas vid licensgivning beträffande sådana vapen bör för rätt till

införsel från Danmark av salongsgevär krävas att vapeninnehavaren uppvisar ett av central jaktvårdssammanslutning i Danmark utfärdat intyg om att han uppfyller de villkor som här erfordras för innehav av dylikt vapen. — Nämnda länsstyrelse anför vidare, att vid införsel av jaktvapen innehavaren bör styrka sin jakträtt samt upplysas om de i Sverige gällande bestämmelserna om jaktkort. Beträffande tävlingsvapen anser länsstyrelsen att sådana bör få införas utan licens endast vid gruppresor. Den sammanslutning, som anordnar tävlingen, bör lämpligen i god tid före tävlingen till vederbörande gränstullstation insända uppgift om de utländska deltagarna.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anför, att rätten till in- och utförsel bör begränsas till att avse passkontrollorterna och ej få utövas vid de s. k. överfartsställena.

Länsstyrelsen i Värmlands län, landsfogden i länet och landsfiskalen i Charlottenbergs distrikt framhåller, att vid införsel deklarationen bör innehålla en försäkran på heder och samvete att vapnet och överbliven ammunition skall utföras senast tre månader efter inresedagen. Härigenom skulle uppsåtligt lämnande av oriktiga uppgifter i deklarationen kunna bestraffas enligt 13 kap. 10 § strafflagen. Ett liknande uttalande göres av *tulldirektionen i Göteborg*.

Handels- och industrikommissionen ifrågasätter om avgivande av deklaration alls behöver fordras, därest vederbörlig vapenlicens uppvisas.

Slutligen kan nämnas, att *föreningen Norden* ifrågasätter om icke de föreslagna bestämmelserna kan göras tillämpliga även å medborgare i Island.

Departementschefen

Förevarande förslag utgör ett led i de pågående strävandena att underlätta samfärdseln mellan de nordiska länderna. Tidigare har som bekant lättnader genomförts bl. a. i fråga om passkontrollen, och det är givetvis önskvärt att man i den mån så kan ske fortsätter på den inslagna vägen mot större frihet i det internordiska umgänget.

Kommitténs förslag om en friare ordning beträffande tillfällig in- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen med ammunition innebär på ett, visserligen begränsat, område en avsevärd uppmjukning av gällande bestämmelser och dess realiserande skulle därför i sin mån tjäna de nämnda strävandena. Frågan blir då, om säkerhetskravet kan anses lägga hinder i vägen för att genomföra dessa lättnader. Det är härvid att märka att i de fyra nordiska länderna Sverige, Danmark, Finland och Norge i stort sett gäller samma lagbestämmelser om licenstväng för rätt att inneha skjutvapen samt att en av huvudtankarna i förslaget är att vid in- och utförsel skall företes licens av vederbörande hemlandsmyndighet. Enär fordringarna för erhållande av licens torde vara ungefär desamma i alla länderna, synes det rimligt att man i ett vart land godtar en licens som beviljats i

något av de andra. På grund härav och då det av kommittén föreslagna deklarationsförfarandet torde innebära möjlighet till en fullt tillfredsställande kontroll av att återutförelse respektive återinförelse sker, finner jag mig kunna i huvudsak förorda förslaget, vilket i princip tillstyrkts i alla remissyttrandena.

Med hänsyn till att genom den föreslagna anordningen med uppvisande av hemlandslicens och avlämnande av deklARATION säkerhetskravet synes vara lika väl tillgodosett beträffande jaktvapen som i fråga om tävlingsvapen finner jag ej skäl att, såsom i ett yttrande förordats, inskränka reformen till sistnämnda slag av vapen. Lättnaderna bör avse alla sedvanliga slag av jakt- och tävlingsskjutvapen. Vid avgörandet av vad som är sedvanligt får skiljas på olika fall. Automatvapen torde åtminstone icke f. n. kunna anses som sedvanliga tävlingsvapen annat än vid militära tävlingar. — Jag kan icke ansluta mig till ett i ett yttrande framfört förslag att lättnaderna beträffande tävlingsvapen skall gälla endast vid grupper.

Utredningen har föreslagit att i Danmark bosatt person skall få hit införa slätborrat hagelgevär utan att vara skyldig uppvisa licens, detta emedan för innehav av sådant vapen i Danmark icke kräves tillstånd. Fråga om att medge liknande befrielse uppkommer även beträffande införelse från Danmark av finkalibriga salongsgevär. I detta sammanhang bör vidare uppmärksammas att enligt gällande lagbestämmelser medlemmar i en skytteförening eller i ett militärt förband, t. ex. en hemvärnsavdelning som skall delta i en tävling i grannlandet, har rätt att inneha till dem i denna deras egenskap utlämnade vapen utan att personlig licens krävs. För dessa och liknande fall kan uppenbarligen icke krävas företeende av licens. Som förutsättning för att frihet från in- och utförelsetillstånd skall föreligga bör emellertid i sådana fall fordras att vederbörande vid gränspasseringen styrker, att han för innehav av vapnet i hemlandet icke behöver licens. Bestyrkandet bör ske genom företeende av intyg från polis-, tull- eller annan myndighet i hemlandet.

Som nyss nämnts tjänar den deklARATION, som skall avgivas såväl vid införelse som utförelse, syftet att myndigheterna skall få kontroll över att återutförelse respektive återinförelse sker. Kontrollen vinnes genom att deklARATIONerna granskas mot varandra. Om det befinnes att försummelse föreligger, bör polisutredning företagas. Det torde lämpligen kunna överlämnas åt generaltullstyrelsen att meddela föreskrifter om innehållet i deklARATION liksom att i övrigt närmare reglera tillämpningen av de nya bestämmelserna.

De nya bestämmelserna torde böra avse blott införelse av vapen för tillfällig användning vid jakt eller tävling här i riket. Att, såsom kommittén föreslagit, för införelse av tävlingsvapen kräva, att ändamålet — tillfällig användning — styrkes genom företeende av skriftlig inbjudan till tävling, skulle väl innebära ännu en säkerhet mot illegal införelse om samtidigt kret-

sen av godtagbara inbjudare på något sätt begränsades. Enär emellertid vid en sådan begränsning praktiska svårigheter torde uppstå och reformens värde äventyras och då vidare övriga säkerhetskrav synes vara tillräckliga, anser jag att företeende av tävlingsinbjudan icke bör krävas.

Beträffande frågan vilken ammunitionsmängd som skall tillåtas för införsel, vill jag förorda, att i författningen icke angives annan begränsning än att ammunitionen skall vara avsedd för tillfällig användning vid jakt eller tävling. I en sådan bestämning ligger icke blott en kvalitativ utan även en kvantitativ begränsning. Det torde kunna överlätas åt vederbörande tulltjänstemän att bedöma vad som i det särskilda fallet kan anses vara erforderlig mängd. Givetvis bör det icke ifrågakomma att stoppa införsel annat än i alldeles uppenbara fall av missbruk.

I 35 § vapenförordningen regleras dels rätten till införsel — och i visst fall även utförsel — av vapen och ammunition och dels rätten att här i riket inneha vad som införts. Den tidsbegränsning av tre månader som avses i kommittéförslaget kan lämpligen genomföras så, att rätten att inneha införd egendom upphör tre månader efter införseln. För den som bryter häremot inträder straff- och förverkandepåföljd såsom vid annat olagligt innehav av vapen och ammunition.

Motsvarande lättnader för utförsel av jakt- och tävlingsvapen torde böra beredas genom ändringar i kungörelsen angående förbud mot utförsel från riket av krigsmateriel.

Departementschefens hemställan

I enlighet med vad jag nu anfört har inom inrikesdepartementet upprättats förslag till *dels* förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340), *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1949 (nr 341) om explosiva varor. De ändringar i vapenförordningen, som jag tidigare icke närmare berört, är antingen en följd av övriga förslag eller ändringar av formell art och de torde icke tarva någon närmare motivering.

De förordade författningsändringarna synes böra träda i kraft den 1 januari 1956. Över förslagen torde riksdagens yttrande böra inhämtas.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition inhämta riksdagens yttrande över ovannämnda inom inrikesdepartementet upprättade förslag till *förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340)* ävensom till *förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1948 (nr 341) om explosiva varor*.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Ulla Chruzander